Prijs 11 Cts.

VRAAGT DIT BLAD AAN DE KIOSKEN!

Zaterdag 16 Mei 1942
5e Jaargang Nr. 145

DE MISTHOORN

SOCIAAL-POLITIEK WEEKBLAD

Nadruk toegestaan, mits met volledige bronvermelding

UITGAVE STICHTING DE MISTHOORN
Hoofdredacteur J. NIJSSE
Redacteuren: Dr. P. MOLENBROEK en ERNST C. H. LOCHT
Redactie en Administratie PRINSENGRACHT 346, AMSTERDAM-C — Postbus 367 — Telefoon 38895

Abonnementsprijs voor Nederland *f* 1.25 p. kw.; *f* 4.75 p. jaar. Buitenland *f* 6.— per jaar; alles franco per post. Losse nummers 11 cents. — Advertentietarieven op aanvraag. Postgiro 322600 ten name van Stichting De Misthoorn.

Demonstranten der domheid

DE idioten hebben zich Zondag j.l. in vrij grooten getale opgemaakt om — onder het mom van een uitstapje te maken naar de bollenvelden — de emigrantenkliek, mitsgaders het begeleidende bevrijdingsleger onder gejuich binnen te halen. Ze voelden zich allen van Hogendorpjes in zakformaat en al bezaten ze niet de fierheid om de Oranje-cocarde op hoeden en jassen te planten, diep in hun zakken zullen de strikjes wel verborgen zijn geweest. Zoo wilde verdwaasd Nederland de klok terugzetten tot November 1813 en wij zeggen zeker niet te veel, wanneer we beweren, dat ze van de 140 jaar, die daartusschen liggen, niets, maar dan ook totaal niets geleerd hebben.

Tusschen de vreemde en op een imperialistisch streven gebaseerde Fransche overheersching van toen en de Duitsche bezetting van nu zien deze menschen geen enkel onderscheid. Evengoed als het voor hen vóór den aanvang van dezen winter uitgemaakte zaak was, dat het Hitleriaansche leger evenals het Napoleontische tijdens de felle koude tot een smadelijken en overhaasten terugtocht zou worden gedwongen, evenzoozeer staat het voor hen vast, dat op een goeden dag in de naaste toekomst (na de teleurstelling van Zondag is thans weer eens de hoop op den 30sten Juni gevestigd) een gezapige Oranjetelg met haar heele familie en aanhang aan ons strand zal verschijnen om een nieuw tijdperk van parlementaire democratie in te luiden. Er moge dan hoogstens nog verschil van meening bestaan over de vraag of deze blijde intocht met een visscherspink dan wel met een van de zeldzaam geworden Engelsche kruisers zal plaats hebben, maar aan het feit zelf verandert dit toch niets. Zoo is het in 1813 gebeurd, zoo zal het dus in 1942 weer gebeuren. Quod erad demonstrandum!

Wij hebben reeds lang de hoop opgegeven, dat wij zulke dwazen, die geen enkele concessie doen aan het gezond verstand en iederen dag opnieuw hun botte hersens openstellen voor de grapjes van den Londenschen zender, die iederen dag opnieuw overwinningen willen vieren waar er slechts nederlagen te boeken zijn, van hun eigen verregaande stommiteit kunnen overtuigen. Het heeft trouwens ook geen zin om aan hen onzen tijd te verspillen; deze lieden, die de spreekwoordelijke ezels in alle opzichten verre overtreffen en die het schild van hun onverstand als een zegeteeken met zich ronddragen, zullen waarschijnlijk wel van schrik doodblijven, wanneer de ware stand van zaken t. z. t. ook tot hen doordringt. Maar er zal dan ook niemand zijn, die een traan om hen kan laten: zij sterven mèt een ten ondergang gedoemd tijdperk, waarvan zij zich niet tijdig konden losmaken.

De groote massa van het Nederlandsche volk echter staat weliswaar eveneens onder den invloed van het joodsche gewauwel, dat op het klokje van zeven pleegt aan te vangen, maar is toch aan den anderen kant niet zoo dwaas om zich tot demonstraties der domheid te laten verleiden. Zij volgt de beminde politiek van afwachten en droogblijven. „Je kunt nooit weten wat er gebeurt!" Deze categorie zal door den tijd genezen en, als er geen enkel risico meer aan verbonden zal zijn, zal zij zich aan onze zijde scharen om in den nieuwen tijd veilig te stellen wat zij maar veilig stellen kan. Voor het opbouwwerk hebben wij deze menschen noodig. Het zijn niet de besten, niet de meest karaktervollen, niet de strijdbare naturen — dat weten we maar al te goed — maar het is een getrouw spiegelbeeld van den gemiddelden Nederlander na een tijdperk van democratische rust en democratische schijnwelvaart..

Onze geheele propaganda blijft er echter op gericht dit overgangsproces te bespoedigen. Hoe eerder deze volksgenooten overtuigd kunnen worden van het feit, dat „de weg terug" voorgoed versperd is, hoe eerder zij vrijkomen voor den onmetelijken arbeid die ons wacht, hoe beter voor ons volk en voor geheel Europa. Daarom wijzen wij er telkens weer op, dat het oude stelsel is gestorven en ook sterven m o e s t, omdat het innerlijk voos en rot was, omdat het slechts op schijnwaarden gegrondvest was en geen gezond beginsel het schraagde. Daarom ook zal het nationaal-socialisme de overwinning behalen, niet als een nieuwe partij, maar als een nieuwe wereldbeschouwing, die grondig afrekent met alles wat tot dusverre als hoogste gebod gold. En daarom tenslotte ook zal de nationaal-socialistische overwinning niet zijn een door tijdsomstandigheden en kiezersmisleiding behaald schijnsucces, maar een overwinning van het inzicht, een overwinning van de gezonde, volksche waarden op den burcht van goud en jodendom. Niet voor de demonstranten der domheid, maar voor hen, die met beide voeten in dezen tijd staan!

ZE VRAGEN ER OM!

De scherpste maatregelen tegen het jodendom zijn nog mild, vergeleken bij de bloeddorstige verlangens, die Juda koestert ten aanzien van de Arische en Christelijke wereld

De strijd aan het thuisfront is een moeilijke strijd. Want het gaat erom het volk te winnen voor de grootsche idee van het nationaalsocialisme en voor haar verwerkelijking in het Germaansche rijk van den Führer, **zonder dat wij concessies doen** aan de duistere verlangens, die ergens in de massa worden aangewakkerd door betaalde knechten van Londen en Moskou of door de zwarte reactie der geloofsverkrachters. Dit volk zal worden gewonnen, doordat wij onvermoeid getuigen van het ideaal, dat levend gemeengoed is van ons allen en metterdaad de bewijzen leveren voor de kracht van dit ideaal. Het is nog altijd zoo, dat het **gezonde** volksdeel dié leiders aanvaardt, die het met krachtige hand regeeren — wanneer de volksziel het wáre leiderschap heeft aangevoeld. Waarachtige leiders zullen in en door dit volk wonderlijk grootsche dingen bereiken en wij kunnen daarom de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

Doch niet slechts moeten wij het volk doordringen van de noodzaak een nieuwe wereld op te bouwen — ook het puin en de rotte en vermolmde grondvesten der oude maatschappij moeten worden opgeruimd. En bovenal zal het volksvijandige ondermijnende parasietendom, dat het grootste gevaar beteekent voor iedere gezonde volksche samenleving, moeten worden verwijderd. In onze Germaansche gemeenschap is geen plaats meer voor joden en hun handlangers, al of niet gehuld in het gewaad eener vertrapte priesterlijke waardigheid. Dit is het eerste en het belangrijkste, waarvan wij het volk moeten doordringen: dat het de vijanden van zijn eigen bestaan, die thans als geteekenden in onze samenleving rondwaren, uit den grond van zijn ontwakend rasbewustzijn de deur wijst. Nooit of te nimmer mogen wij op dit punt eenige concessie doen aan welk sentiment in de massa ook! De houding die wij hebben aan te nemen, zal ons bewust worden, wanneer wij de grenzenlooze brutaliteit in oogenschouw nemen, waarmede het jodendom zich in deze landen beweegt. Als voorbeeld nemen wij bijgaand „gedicht", dat de likwidateur van een joodsche onderneming onder den door zijn voorganger achtergelaten rommel vond. Nu reeds verlustigen de joden zich in het oogenblik, waarop zij in deze gewesten den Egyptischen massamoord meenen te kunnen herhalen. Opnieuw willen wij het bloed van een volk, waar zij eeuwenlang te gast waren, aan hun deurposten smeren. Voor ons is op dit drijven maar één antwoord, één leus, die wij zullen herhalen tot zij werkelijkheid geworden is:

JODEN ERUIT!

De rechtvaardige noodzaak van dit streven bij het volk levend te doen worden is onze belangrijkste taak!

> En weer is het Purim,
> Weer vieren wij feest,
> Zooals reeds duizenden jaren,
> Het feest van liefde en triumpf,
> Waaruit wijsheid wij kunnen garen!
>
> Want, zijn ook de Hamans
> Steeds groot in getal,
> O, wees niet bang, dapp're Jood,
> De Esthers en Mordegais zijn er ook,
> Zij bevrijden ons uit de nood....
>
> En weer is het Purim,
> Op veertien Adat,
> Wij willen het nooit vergeten,
> We denken aan Esther en Mordegai,
> En we willen Kischelich eten!!
>
> Selma de Jong

ZE MAKEN ONS TOCH NIETS...!

Wat is de Weesper ziekte?

IN een tweetal vorige nummers hebben wij zekere Weesper toestanden onder de loupe genomen **en daarbij in het licht gesteld, op welke wijze** een preektijger van de **Ned.** Herv. Gemeente, Chr. J. Gall genaamd, op de felste wijze onrust stookte onder zijn gemeenteleden en haat en tweedracht zaaide, waar dit hem maar mogelijk was. Ook hebben we met feiten aangetoond, dat deze waker voor het zieleheil — zooals de heeren Schriftlezers zichzelf gaarne betitelen — op listige wijze middelen beraamde, om voorschriften en verordeningen, uitgevaardigd door de overheid, te ontduiken.

Uit hetgeen wij publiceerden betreffende den christelijken schoolmeester A. Bouhuys, kwam vast te staan, dat deze jodenvereerder op aller-onbetamelijkste manier de jodenster in de klas, waar hij les geeft, heeft gedemonstreerd en kinderen van 10 à 11 jaar heeft aangespoord hun ouders te bewegen toch vooral elken drager van die ster allerbeleefdst te groeten.

Naar aanleiding van deze artikelen hebben wij eenige brieven uit Weesp ontvangen en daaruit spreekt voor een deel groote voldoening over het feit, dat „twee inwoners, die al veel eerder aan de kaak gesteld hadden behooren te worden, nu eindelijk ook eens onder het mes worden genomen." Een Weespenaar deelt mede, dat meester G. J. Douwes, indertijd ook in ons blad gesignaleerd als een der vele onderwijzers, die geweigerd hebben, te collecteeren voor Winterhulp, toen loco-burgemeester Raadsheer hun dat verzocht, nog altijd aan het hoofd van de openbare school staat, tot verwondering van allen, die dezen jodenknecht en vriend van Sovjet-Rusland goed kennen.

Wij hebben altijd gemeend, dat elke gemeente, of ze nu groot of klein is, goede en slechte elementen huisvest; eerlijke en oneerlijke burgers, goed-willenden en dwarsdrijvers. Doch hoe verder wij ons onderzoek naar Weesper toestanden uitstrekken en hoe meer schriftelijke en mondelinge verzekeringen uit die gemeente in ons bezit komen, des te meer raken wij er van overtuigd, dat er een specifieke geestesgesteldheid is, die moet worden aangeduid als de Weesper ziekte.

Het gaat in dit stadje niet zoo zeer om het vóór of tegen der nieuwe orde, maar veeleer om den strijd tegen het kwade. Wie eerlijk en te goeder trouw den degen wil kruisen in den strijd tegen het booze, zal in Weesp een phalanx van dicht-aaneengesloten menschen aantreffen, die *het kwade in bescherming nemen.*

In Weesp heerscht een verderfelijke mentaliteit, welke vooral wortel heeft kunnen schieten, doordat eenige burgemeesters elkander opgevolgd zijn, die niet over voldoende ruggegraat beschikten om het kwaad den kop in te drukken. Het is dringend noodzakelijk, dat in Weesp— hoe eerder hoe beter — *schoon schip* wordt gemaakt. Een toegeeflijke houding heeft op de kwade elementen, waarvan er zoo talloos vele in Weesp gehuisvest zijn, een volstrekt funeste en averechtsche uitwerking. Men meent daardoor van alles te kunnen en te mogen doen, omdat er tòch geen rake klappen worden uitgedeeld. Daardoor komen de heeren tot de veronderstelling: „Ze maken ons toch niets!"

Een sterk staaltje van Weesper onbeschaamdheid levert het optreden van de familie Bouhuys aldaar. Een zoon van dezen Bouhuys reisde per trein naar Amsterdam en was in gezelschap van een vriend, waarbij de heeren uit het oog schenen te verliezen, dat er ook nog andere reizigers in den coupé zaten. Er werd zeer onomwonden gesproken over het gebeurde met de jodenster in de klas van vader Bouhuys en zoonlief riep op brutaal-arroganten toon, ten aanhoore van alle reizigers: „Nou ja, wat doen ze nou nòg? Ze schrijven stukjes in de krant, maar verder durven ze ons toch maar niks te maken!"

Vader Bouhuys schijnt er evenzoo over te denken. Hij heeft zich in het bezit gesteld van een zoo groot mogelijk aantal nummers van ons blad, waarin zijn schandelijk optreden met de jodenster beschreven wordt en biedt die n.b. aan eventueele bezoekers *te koop* aan. De oud-testamentische sjachergeest verloochent zich toch nooit bij de christelijke vrienden van Juda!

Eenzelfde houding van „wij zijn niet bang" wordt aangenomen door Ds. Gall, die inmiddels nog steeds niet geleerd heeft zich bij zijn preeken tot de zaken des geloofs te bepalen.

Wil men aan het broeinest van stokerijen tegen het gezag zoo spoedig mogelijk een eind maken, dan zal er in Weesp zeer krachtig moeten worden opgetreden. Dat de schoolmeesters, die de brutaliteit gehad hebben, den loco-burgemeester Raadsheer onbeschoft te bejegenen, toen hij hun verzocht voor Winterhulp te collecteeren, nog allen in functie zijn, werkt er toe mede, om de onruststokers den kop steeds driester te doen opsteken. Wij bedoelen hier in het bijzonder den bolsjewiekenvriend Douwes.

DE BEZEM ER DOOR IN WEESP!

SCHIMMEN UIT HET VERLEDEN

Het spel der „neutraliteit", dat Engeland door middel van gekochte ministers speelde met ons volk is ten einde; de oorlog barst los in de lage landen en het bloed van Neerlands beste zonen vloeit... Doch

in haar paleis zit de Koningin en schildert...

DE ORDONNANS sprong van zijn fiets, smeet het vervoermiddel tegen den grond, snelde op den sergeant-majoor toe, trachtte zijn hakken tegen elkaar te klakken, hetgeen mislukte, salueerde en sprak hijgend: „Majoor, boodschap van den kapitein, en of u onmiddellijk met de heele sectie naar de kazerne wilt komen!"

De majoor, een klein kereltje met een rond hoofd en een kalen schedel, die glom in de Mei-zon (want de majoor had, omdat exerceeren een uiterst verhittende bezigheid is, zijn kepi tijdelijk aan een wilg gehangen) rimpelde zijn gelaat, trok zijn horloge en zei:

„Maar 't is pas half vier!"

„Jawel, majoor!" antwoordde de toegesprokene en hij trachtte op zijn gezicht een verontschuldiging te leggen voor den onvrijwilligen inbreuk op de dagorde.

„Nou dan!" repliceerde de onder-officier met iets van triomf in zijn stem „Eh.... wie ben jij eigenlijk?"

De boodschapper des kapiteins nam opnieuw de reeds prijsgegeven militaire houding aan, salueerde ten tweeden male en deelde mede:

„Korporaal-leerling Krijnen!"

„Nou, voor den donder, waarom zeg je dat niet direct?" viel de majoor met stemverheffing uit. „Ik ben nog niet klaar. 'k Moet nog bajonetsteken en hindernisloop."

En hij keek wrevelig beurtelings naar de zandzakken, die gereed hingen om den bloeddorst van Neerlands officieren-in-spé te smoren, en de verzameling zwartgeteerde stellages, die de hindernisbaan vormden, waarvan de lengte precies honderd meter bedroeg, „zoodat je dat zwarte hek maar in je hersens hoeft te prenten om voor je heele leven te weten hoéveel honderd meter is."

De majoor stond een oogenblik in gepeins verzonken. Het had allen schijn als overwoog hij, of het bevel van den kapitein wellicht te negeeren ware Rond hem heen geschaard stonden de mannen van zijn sectie, of liever gezegd: de leerlingen van zijn klasse, want de majoor behoorde tot het instructieve personeel van een Nederlandsche officiersschool. Zij wachtten zwijgend op het belangrijke besluit, dat de majoor op het punt scheen te nemen. Grauw in blauw tegen den hemel hingen aan een boom de uniformjassen en kepi's van hen, wien de inspanning der exercitie aanleiding gegeven had zich naar oirbaarheid te ontdoen van het knellend „grijs".. In de verte, op den Zandberg, klonk de nijdige stem van een sergeant, die een andere klasse onderrichtte. Overigens was het volmaakt stil: geen vogel sjilpte, geen hond blafte, geen blad ruischte...

De majoor hief het hoofd.

„Wat is er aan de hand?" zei hij snel en zacht. Zijn oogen werden scherp.

De ordonnans aarzelde.

„Nô?" vroeg de majoor met klem.

„Eh... er is een telegram gekomen, majoor, en toen de kapitein het gelezen had, stuurde hij me direct hierheen."

„Daar heb je het gedonder al!" barstte de majoor los. En alsof hij zich plotseling realiseerde, dat hij reeds té lang had gewacht, commandeerde hij:

„Nou, we scheijen d'r uit. Als de bliksem omhangen! Verzamelen op den weg!"

De ordonnans voelde zich ontslagen van zijn missie en verdween ..

DIEN NACHT, de nacht van Maandag 6 op Dinsdag 7 Mei 1940, loeide een sinistere sirene het slapende Kampen wakker. Menige burger draaide zich om in zijn bed en zuchtte: „Daar gaan ze...." Op de verlaten kade stond een politieagent en zag toe hoe een groote boot zich in beweging zette en langzaam den Ysel afvoer. Op het dek stonden en lagen honderden soldaten, leerlingen van de officiersscholen. Een vreemd gezicht, dacht de agent bij zichzelf. De kadelantaarns wierpen schrikachtige schaduwen over het schip. Nogmaals loeide de fluit in somberen huiltoon. Een windstoot joeg langs het water en jankte klagelijk rond een blok van oude huizen. De agent huiverde. Hij verwijderde zich met zware stappen. Nog eenmaal keek hij om. Tusschen de grauwe silhouetten van struiken en huizen verkleinde langzaam de boot.... De politieman richtte zich op. Met een ruk schudde hij het gewicht van een vreemden weemoed van zich af. Toen ging hij naar de wacht. Het gele licht der flakkerende straatlantaarns wierp telkens vreemde vlekken op zijn ernstig, jong gezicht.

Auto's jagen door de nacht. Achter het stuur zitten gebogen soldaten en staren op den strependen weg, die lichtend verglijdt en voorbijvliegt. Ernstig zijn hun gezichten. Soms wisselen zij een kort woord met den nevenzitter. Dan turen zij weer vooruit en rooken de eene cigaret na de andere....

Rond hem heen geschaard stonden de mannen van zijn sectie...

Vele kilometers rijden zij. Honderden soms. Dan stoppen ze, buigen ergens een kazernepoort binnen, wekken een suffige wacht, brengen een boodschap of een lading munitie of wapentuig en gaan weer terug. Waarvoor dit alles? Gaat er iets gebeuren? Spant het, broeit het?.... Niemand weet.

„De wacht moet van nu af aan verdubbeld worden," zegt de overste. „En op den Oostelijken opweg een extra post. Maar vooral geen opzien baren. Is het u duidelijk?"

„Jawel overste," zegt de kapitein.

„Waar is de generaal vandaag?" vraagt de majoor en kijkt snel naar het mandje met de ochtendpost.

„Op inspectiereis naar Rotterdam," zegt de kolonel, „Daarna bespreking met den minister van Defensie."

„Vermoedt u, dat de interneering van die nationaal-socialisten nog buitenlandsche militaire konsekwenties kan veroorzaken?" informeert de majoor.

De kolonel lacht fijntjes. „Onzin, m'n waarde. Ze zullen wel wijzer zijn. Engeland is op alles voorbereid!"

„Zou ik een interview met den generaal kunnen hebben over de militaire paraatheid van het land?" vraagt de journalist.

„Uitgesloten," zegt de adjudant gewichtig. „De toestand is veel te gespannen. Er kan ieder oogenblik iets gebeuren. De intrekking der verloven heeft al té veel opschudding verwekt, we kunnen niets riskeeren. Komt u over een dag of tien eens terug."

Dat is een greep uit het gebeuren op of omstreeks 7 Mei. Zij die weten, voelen hoe ieder uur de spanning rond een verloren spel stijgt. Wanneer zal het masker der neutraliteit worden afgerukt? Wanneer zal het zwaard uit de schede moeten?....

HET is in den vroegen avond van 8 Mei. De vrede van een stralenden voorjaarsdag ligt over Nederland en schenkt glans en kleur aan de ontwakende

wijdheid van groen en bloemen. De menschen voelen zich tevreden. Het leven is mooi, het leven is goed. „Het is heerlijk, in Nederland te leven", zoo heeft eens de voorzitter van de Eerste Kamer, baron de Vos van Steenwijk, gezegd....

Zeker, voor hèm was het niet kwaad in Nederland te leven. Hij had zijn dividenden en zijn pachten en zijn toelagen en zijn pensioenen. Voor hem en vele anderen is het heerlijk in Nederland te leven. Maar toch — zoo'n stralende dag doet veel leed vergeten, bij hen, die het niet zoo goed hebben als baron de Vos. Het doet sommigen vergeten, dat zij jaar na jaar van hun leven verslijten in werkloosheid, dat zij week na week, reeds tientallen, honderdtallen weken lang, hun hand moeten ophouden om de staatsgift in ontvangst te nemen, die hen opnieuw zeven dagen aan den rand van honger en ellende zal doen leven. De staatsgift, de steun.... te veel om van te sterven, maar te weinig om van te leven, om er een werkelijk mènschenbestaan van te voeren.... Iedere week opnieuw moesten tienduizenden vrouwen in het Koninkrijk der Nederlanden zichzelf het allernoodigste uit den mond sparen om de kinderen, die zij ter wereld brachten, tenminste i e t s te kunnen geven. En terwijl in de groote steden en op het schrale land der Brabantsche en Drentsche venen het werkende volk verpauperde, werden elders millioenen kilogrammen voedsel vernietigd. De boerenjeugd staat erbij, zij ziet de producten, die zoojuist van het land kwamen, de met zooveel zorg en zweet geteelde groenten en vruchten, naar de mestvaalt rijden. Zij staat er bij en zij kan het waaròm niet overzien...... En in de stad leest de werklooze zijn „Volk" of zijn „Volksdagblad" of zijn „Courant" en op de fotopagina ziet hij, hoe het voedsel van den Nederlandschen bodem, dat zoovele duizenden gezinnen kon voeden — óók hèm en zijn vrouw en zijn kroost — kapot gemaakt wordt, vergiftigd, vernietigd. Maar hij grijnst slechts onbeholpen, wezenloos, want hij begrijpt niet het waaròm... Dat waaròm begrijpt alleen de regeering. Zij overziet alles. Zij weet, dat het moet. Wie spreekt daar van onzedelijk, on-christelijk zelfs? Wij zijn immers een christelijke regeering?! Dat is voldoende. Het moet. Het is prijspolitiek. Neen, Sir Henry, ook niet naar Duitschland gaan deze producten. Zij worden vernietigd. Radikaal - vernietigd. Prijspolitiek. Nederlandsche politiek. Christelijke politiek!....

Ja, dat waren van die onaangenaamheden in demokratisch Nederland. Maar op een stralenden zonnedag als den achtsten Mei is men geneigd dat alles te vergeten. En in de beste stemming haalt men zijn krant uit de bus om de 24 pagina's nieuws te verslinden.

„Ai," zeggen de Teleraaf-lezers, als zij hun lijfblad uit de bus trekken, „kijk dáár eens!" En zij wijzen hun huisgenooten op het vette artikeltje met het vette kopje, boven aan de voorpagina: „Het huis van Oranje verlaat zijn post nooit":

„Een aanbod van den in Nederland geboren schrijver Hendrik van Loon om zijn huis op Long Island als toevluchtsoord ter beschikking te stellen van het Nederlandsche koningshuis, ingeval Nederland zou worden binnengevallen, is op hoffelijke, maar besliste wijze afgewezen.

De heer van Loon heeft, zoo meldt de „Daily Telegraph" uit de Amerikaansche stad Greenwich, in antwoord op zijn telegram een schrijven van Prinses Juliana ontvangen, waarin Zij namens Haar Moeder en prins Bernhard zegt, dat de schrijver als geboren Nederlander en een kenner van de Nederlandsche geschiedenis behoorde te weten, dat vijf eeuwen lang het Huis van Oranje voor geen enkel gevaar op de vlucht is geslagen. „Onze plaats is hier in Nederland," zoo voegde de prinses eraan toe, „of er gevaar dreigt of niet. Wij zullen nooit onzen post verlaten."

EGEN Mei 's avonds.

Over Den Haag ligt een waas van matheid, van niet te definieeren loomheid. Het is de afspiegeling van de geestesgesteldheid van het heele Nederlandsche volk. Van rustige zelfverzekerdheid tot trage gelatenheid en zelfs tot automatisme en lethargie — dat was de evolutie van het eens zoo sterke en zelfbewuste volk der Nederlanden. Het leefde braaf en kalm voort, vervulde zijn dagelijksche plichten in alle gemoedsrust, eerde het Koningshuis, omdat het zoo hoorde en dominee en de krant daarin voorgingen, discussieerde zelfs over de problemen der internationale politiek — maar bleef overigens onberoerd door de vragen en gebeurtenissen van een kenterenden tijd. Zoo dommelde het volk van Nederland in het bed van zijn imperiale welverzorgdheid, onbewust van de stormwolken, die zich samenpakten aan zijn grens....

Op het late uur van dien avond van 9 Mei stonden nog eenige mannen bijeen in de Passage,. druk in gesprek over de politiek van den dag en over de oorlogskansen der strijdende partijen.

„Deze oorlog is alleen interessant in z'n economische konsekwenties," zei een kleine jood met glinsterende gluipoogjes. „Economie, dat is krediet! Maar wie geeft krediet zoolang die Hitler er is, die het iederen dag in zijn hoofd kan halen ergens in Europa een land te bezetten?" En hij zwaaide breeduit met zijn vette handen.

„Ieder moet tenslotte leven," zei een der omstanders, „ook de Duitschers."

„Nah, wat gaat ons dat aan? Da's toch hun zhaak, als zij nebbisj zijn!"

Eenigen knikten bevestigend. Inderdaad, daar zat wat in. Ieder voor zich en God voor ons allen. Laat Nederland op zijn dubbeltjes passen. Nederland is rijk en Duitschland is arm. Dat is goed — zoo moet het blijven.

Economie is krediet.

Krediet is vertrouwen.

Maar wie heeft tegenwoordig nog vertrouwen? Niemand, en zeker niet sinds de onberekenbare faktor Duitschland het internationale spel der krachten ieder oogenblik wreed kan verstoren.

Tevreden over hun eensgezindheid knikten zij elkaar toe, deze burgermannetjes van Den Haag. Maar daar was opeens een stem, die schamper lachte en riep:

„Krediet? Krediet!? Nee, mijne heeren, dat is het niet. Het krediet is de dood, verdomme! Jawel, de dóód, zeg ik!"

Het was de kapper Hendrik Barth, die zijn ietwat rauwe stem deed schallen door de rustige Passage. Opeens sprak hij alleen en allen zwegen. Het was een nieuw en grot geluid in de heilige rust der Hollandsche harten. Een elk was stil van verbazing. Zoo kon hij alles zeggen wat hij op het hart had, deze man, heelemaal uitspreken kon hij, onverbloemd zijn waarheid zeggen: de waarheid! Driftig sloeg hij zich op het voorhoofd:

„Blind zijn jullie, hardstikke blind! Zie je dan niet wat er in de wereld gebeurd? Zie je niet, hoe je bedonderd wordt, hee? En door wie? Door de joden, meneer, altijd

„De tijd, dien we beleven, waarde landgenooten, is somber. Wederom dreigt het kwaad in de wereld de overhand te krijgen over het goede. Er zijn landen, waar de vrije meeningsuiting wordt belet, waar geweld en brute kracht overheerschen, waar velen worden vervolgd om huns geloofs wille....

Wij mogen nooit vergeten, dat dit land, het vrije Nederland, altijd een toevluchtsoord is geweest voor de onderdrukten en vervolgden. Zoo zullen wij ook de Joden in bescherming nemen, omdat zij het volk vormen, dat de Heere heeft genoemd Zijn Uitverkoren Volk.

Want al zijn wij een klein land, wij kunnen groot zijn in vele dingen! Wij kunnen groot zijn in onze Neutraliteit, onze Onzijdigheid naar alle zijden! Heeft niet Hare Majesteit onze Geëerbiedigde Koningin gezegd, dat wij onszelf zijn en willen blijven? We'nu dan, laat ons nimmer

afwijken van onze eeuwenoude vrijheidstraditie. Bovendien, zou het ons slecht gaan, indien wij het goede doen en het kwade laten? Neen toch, waarde landgenooten, het goede is den Heere welgevallig en zij, die het goede doen, zullen rijkelijk beloond worden ....

Laat ons dan nu bidden tot den Heere Jehova: „Heere, wij weten dat de joden ùw volk zijn. Leer ons daarom hen te beschermen en te steunen, zooveel wij kunnen. En zoo het U behaagt, Heere, beloon ons voor de werken, die wij doen, en die naar Uwen ondoorgrondelijken wil zijn!"

GOED VOORBEELD DOET GOED VOLGEN...

en eeuwig door de joden, door die v[illegible]oekte roismouzen."

Dat was niet fijn gezegd. Een schok ging door de kleine schare luisterenden. Hun burgermanssluimer werd vlijmend verscheurd door deze scherpe woorden. Scherpe woorden? Erger: Antisemitisme, de verderfelijkste aller ziekten! Die man was een taksist! Een afgezant van het nazidom, van de barbarij der Moffen, wie weet een voorpost van naderend onheil!

Zij voelden den wrevel in zich om hoogkriebelen, den lust tot een rel wakker worden. Het joodje steunde en jammerde, maar hield zich op den achtergrond. Een man met een Rood-Frontgezicht stak zijn kin naar voren en brulde door de nachtelijke stilte: „Dus jij hoort óók bij die rotbende, die ons tot slaven wil maken!?"

Hij wachtte het antwoord niet af. Hij sloeg meteen. Er viel iets. Dappere burgers vluchtten in hun angst voor bloed. En daarna was het weer stil in de Passage....

Hendrik Barth bezweek dien nacht aan schedelbreuk, naar het schijnt. Hij was niet de eenige, die toen bleef.... Zoo vroolijk en zonnig de dag geweest was, zoo somber was reeds die nacht vóór den korten strijd.

DE SLAG is gevallen.

Voor het paleis Noordeinde drommen de menschen samen. Gespannen turen zij den gevel af en trachten de stijve witte gordijnen te doorboren met hun brandende blikken. Daar binnen toeft zij, op wie heel het vaderland thans zijn hoop gevestigd heeft. Ergens aan het front staan de jongens, die dit land, deze stad, dit paleis en vooral háár, de Koningin der Nederlanden, zullen moeten verdedigen. Langzaam groeit in de harten een klein besef van verbondenheid, een vage bewustwording van een Oranje-mythe. Beteekenen wij iets voor elkaar: Oranje en Nederland? Zéker beteekenen wij iets voor elkaar; wij hooren bijéén, onverbrekelijk zijn wij verbonden. Staan niet arbeider en boer tezamen aan de fronten om háár te beschermen, die gezegd heeft, twee dagen geleden, dat zij nóóit haar post zou verlaten?....

De blikken wijden over den gelen gevel van het popperige paleis. De Koningin is binnen; zie, de standaard wappert. Zij confereert, natuurlijk confereert ze. Zware zorgen drukken haar, een ontzaglijke verantwoording ligt op haar schouders. Ach, konden wij haar helpen, wij, de eenvoudigen, maar de bereiden. Dat dit toch moest gebeuren, dit wreede, dit noodlottige. Arme Koningin....

„AARDIG, die groene struiken hier op den achtergrond, vindt u niet?" vraagt de Koningin haar bezoeker. Zij zit voor den ezel en schildert, onbekommerd om de zorgen van den dag — van dezen verschrikkelijken dag.

Zij spoelt haar penseel uit en mengt nieuwe kleuren. Dan kijkt ze op naar Van den Sant, die staart naar het landschap op het linnen.

„Prachtig, Majesteit. Men voelt de zon en den zomerwind. Uwe Majesteit heeft een kleurgevoel als Breitner."

Clemens Laar heeft het goed gezien: Dat is geen hol gevlei. Wanneer alles, wat in het paleis Noordeinde aan de wanden is gehangen, slechts half zoo goed zou zijn als de doeken der koningin, dan zou de goede smaak in dit huis een weinig levensruimte hebben.

Hare Majesteit zucht.

„Ja, m'n waarde: boomen en struiken en bladeren en gras, dat is zoo ongeveer het eenige wat goed is in deze wereld. U moest vaker naar buiten gaan. U ziet er slecht uit. Ga eens kijken op Ten Bosch...."

Van den Sant glimlacht. Hij kent deze humane belangstelling van de koningin in het lot van anderen. Maar er is iets anders in haar woorden, dat zijn aandacht trekt. Huis Ten Bosch is de verblijfplaats van het jonge paar. Zou er weer iets niet in orde zijn? Zou de koningin hem dáárvoor hebben laten komen? Och ja, hij had geen oogenblik verwacht, dat zij met hem wilde spreken over zijn gezondheid, of over de kleur van geschilderde struiken. Maar in stilte had hij gehoopt, dat zij hem wellicht om raad zou vragen in deze moeilijke uren. Dat zijn woord ook iets zou mogen beteekenen, van éénig gewicht zou kunnen zijn bij de oplossing van de groote lotsvraag, die nu openstond. Maar neen, hij zou weer een missie krijgen naar het paar. Waarschijnlijk had de jonge man weer eens een inbreuk gepleegd op het dagrooster, dat zijn schoonmoeder hem had voorgeschreven. Financieele problemen konden het niet meer zijn. De jonge man kreeg nog amper geld in handen.

Met een vermoeiden trek op het gezicht kijkt Van den Sant zijn koningin aan. Sinds tientallen jaren was hij de man, die tot taak had de vuile wasch der Oranjes te reinigen. En er wàs veel vuil goed. Dat zou het volk eens moeten weten! Nergens slaan de harten van een natie warmer voor het koningshuis dan hier in Holland. Maar nergens wellicht was een dynastie minder koninklijk dan deze....

Van den Sants gedachtengang wordt onderbroken door een huisknecht, die frisch water brengt. De koningin ruikt er aan. Dan vraagt ze uit welke leiding het komt.

Natuurlijk, dat dacht ze wel! Uit de paleisleiding! Alsof het stadswater niet even goed is om een penseel in uit te spoelen! Nog foetert ze, als de knecht met een grimas reeds lang is verdwenen.

„Allemaal denken ze, dat ik rijk ben. Allemaal bestelen ze me — direkt of indirekt. En niemand weet hoe arm ik ben. Wat houd ik over als die Hitler me mijn land nog rooft? Zeg nu zelf, Van den Sant, wat houd ik over?"

En dan begint de lange dialoog, waarin koningin Wilhelmina spreekt over POLITIEK.

(Wordt vervolgd)

De grondslagen van de onderlinge economische betrekkingen tusschen de Europeesche staten

door

Prof. Dr. Heinrich Hunke

President van den Publiciteitsraad van het Duitsche bedrijfsleven

TEN EINDE zich een juist beeld te kunnen vormen omtrent de grondslagen van de toekomstige economische betrekkingen tusschen de staten onderling, is het noodzakelijk om na te gaan, welke wijzigingen zich hebben voorgedaan in de opvattingen bij het beschouwen en toepassen der economische waarheden. Tegenwoordig zal wel niemand meer kunnen loochenen, dat fundamenteele economische opvattingen, die tot voor korten tijd oogenschijnlijk voor de eeuwigheid waren bedoeld, voor goed aan het wankelen zijn geraakt. Op basis van het toenemend wereldverkeer en van de snelle ontwikkeling van den wereldhandel was de liberalistische bedrijfsleer tot de slotsom gekomen, dat men in een nieuw economisch stadium was aangeland, namelijk dat van de wereldhuishouding. Men hield deze wereldhuishouding voor een vaststaand bestel. De beste theoretici en millioenen van zakenmenschen hebben tot op den huidigen dag aan die opvatting vastgehouden. Reeds de wereldoorlog van 1914—'18 heeft het verkeerde van deze opvatting geopenbaard. Toch was het aanvankelijk slechts een kleine minderheid, die besefte, dat de wereldhuishouding niets anders was dan een vergroote uitgave van de verschillende volkshuishoudingen en van derzelver tekortkomingen. De volkeren van Europa hadden door het streven naar de internationale werkverdeeling den vasten bodem onder de voeten verloren. Het vasteland van Europa als zoodanig was tot een onbelangrijken factor geworden, een verschijnsel, dat ternauwernood te begrijpen is, indien men nagaat, dat het Europeesche vasteland sedert duizenden jaren een bestaan had gevoerd, dat van een groote mate van levensvatbaarheid getuigt. Eerst door de groote uitvindingen van de laatste honderd jaar en door het uitzwerven van het blanke ras over de geheele aarde zijn de overzeesche gewesten beteekenis gaan krijgen voor Europa. Pas in de 19de eeuw is in een steeds sneller tempo de voedsel- en grondstoffenbasis uit Europa verplaatst geworden naar de Nieuwe Wereld en naar andere continenten. Zoodoende werd Europa echter afhankelijk van de overige wereld, zooals de armen afhankelijk zijn van de rijken. Nog belangrijker, ja van doorslaggevende beteekenis is evenwel de omstandigheid, dat Europa in verloop van denzelfden tijd, dat het in economisch opzicht aan zelfstandigheid inboette, tevens zijn politieke prestige kwijtraakte. Het politieke zwaartepunt verplaatste zich na het tijdperk der ontdekkingen van het midden en het Oosten van Europa naar de randgebieden. Het gevolg van dezen gewijzigden kijk op het leven was de trek van de Europeesche menschen naar overzeesche gewesten.

Deze economische gang van zaken, die sedert het begin van de vorige eeuw steeds grootere vorderingen maakte, werd in hooge mate in de hand gewerkt door een verkeerde economische ideologie. De prijs moest uitmaken, wat de verschillende natiën en den enkeling toekwam. Voor zedelijke en rechtmatige aanspraken, voor volksche idealen en staatkundige noodzakelijkheden was voortaan in de bedrijfsleer geen plaats meer. Het punt, waarom in het practische bedrijfsleven alles draaide, werd het geldbezit, of juister nog de geldcombinaties. Wie kapitaal had, besliste over productie en verbruik. De internationale vrijheid van beweging werd tot het toonaangevende parool.

De genoemde en gedurende langen tijd als onaantastbaar geldende gezichtspunten waren in den grond der zaak van angelsaksischen oorsprong. Engeland heeft deze opvattingen — en daaraan valt niet te tornen — in de geheele wereld en op een verbazingwekkende schaal doen zegevieren.

Voor de Europeesche volkeren zijn de gevolgen van deze gedurende langen tijd als toonaangevend aanvaarde opvattingen van groote en doorslaande beteekenis geweest. In de eerste plaats verloor men door den triomftocht der angelsaksische bedrijfsopvattingen uit het oog, dat de werkelijke bouwmeesters, ook voor het economisch bestaan, volk en bodem zijn en niet de internationale markt. Zoodoende kwam het zoo ver, dat bij economische vraagstukken en beslissingen geenerlei aandacht meer werd geschonken aan de veiligheid en de weerbaarheid van het betreffende land. De meest fnuikende uitwerking van de liberalistische leerstellingen moet echter worden gezien in de omstandigheid, dat met het verwaarloozen van volk en grondgebied de ontbinding van Europa gepaard ging. Zulks geldt in gelijke mate voor het kultureele en het politieke leven. In elk boerendorp is het een vanzelfsprekende zaak, dat allen op elkaar zijn aangewezen en elkaar bijstaan. Op het Europeesche vasteland leefde en handelde elk volk echter naar zijn eigen belangen.

Tegenwoordig worden ons de begrippen volk en bodem en hun beteekenis voor het bedrijfsleven voor de kultuur en de politiek wederom gaandeweg vertrouwd. Het is een natuurlijke gang van zaken, dat zich tegelijkertijd met het tot bezinning komen van het Duitsche volk een nieuwe orde op de dingen in Europa baanbreekt en dat zich zoodoende een belangrijke verschuiving van het zwaartepunt voordoet. In verband met deze nieuwe orde zullen ook het Noorden, het Westen, het Zuidoosten en het Oosten van Europa in een nieuwe verhouding tot het Duitsche Rijk en tot Europa in zijn geheel komen te staan.

Het geografische begrip Europa is op weg tevens tot een politiek begrip te worden. De ontwikkeling heeft aangetoond, dat alleen door te woekeren met alle eigen economische krachten eener natie en door derzelver aanvulling met de economische verrichtingen van bevriende en zoo noodig ook van toegankelijke naburen het economisch bestaan van elk volk is gewaarborgd. Het komt er op aan, daaruit de consequenties te trekken.

Welke omkeer en welke grondslagen voor de onderlinge economische betrekkingen tusschen de Europeesche staten daartoe worden vereischt, ligt voor de hand, indien men zich slechts enkele feiten voor oogen houdt. Deze factoren zijn: het juiste begrip omtrent de bestaansruimte, de beteekenis van de politieke orde voor de internationale handelsbetrekkingen, het wezen van de nieuwe volkshuishoudelijke idee en de beteekenis van de Duitsche economische kracht in Europa.

Het begrip bestaansruimte vormt de antithese tot het Engelsche begrip der internationale vrijheid van handelen en beweging, die in den grond der zaak niets anders is dan het exploiteeren van Engeland's heerschappij over de zeeën. Duitschland verstaat onder zijn bestaansruimte:

1. een voldoende vestigingsgebied voor het Duitsche volk;
2. het terugplaatsen van het zwaartepunt van het Duitsche bedrijfsleven in het onder eigen gezag staand territorium;
3. de ontwikkeling van de huishoudelijke gemeenschap op het Europeesche vasteland, waardoor zoowel de volledige ontplooiing van de eigen economische krachten als de wederkeerige aanvulling door de economische verrichtingen der buurvolken worden gewaarborgd;
4. het ontsluiten en den opbouw van een economisch aanvullingsgebied, al naar gelang zulks mogelijk zal blijken.

Waar Duitschland aanspraak maakt op de bestaansruimte voor zijn eigen volk, daar aanvaardt het zoodoende tevens het recht van andere volkeren op bestaansruimte. Het beslissende punt bij de Duitsche bestaansruimtegedachte is derhalve het bevorderen van een continentale bedrijvigheidsgemeenschap in Europa.

Het scheppen van een politieke orde is het beslissende element bij den opbouw van de onderlinge betrekkingen tusschen de verschillende staten. Een dergelijke bedrijfsorde kan volgens de geschiedkundige ervaringen echter nooit door het bedrijfsleven alleen te voorschijn worden geroepen, doch zij dient door het politieke gezag te worden ingesteld en door den geslaagden gang van zaken te worden gewettigd. Terwijl de bedrijfsorde in de achter ons liggende honderd jaren door Engeland dank zij zijn politieke macht en zijn economische leerstellingen werd geschapen en beheerscht, zal de toekomstige economische orde door het Duitsche volk worden bepaald. Zulks is gegrond op het feit, dat het Duitsche volk het grootste op het Europeesche vasteland is, dat de Duitsche staat het nieuwe fundament voor het economisch bestaan heeft gelegd en dat het Duitsche Rijk, qua grootste producent en consument, instaat voor het functioneeren van de door dit volk in het leven geroepen economische spelregels.

Zoodoende worden de grondslagen van de allengs groeiende Europeesche huishoudelijke gemeenschap gevormd door de bestaansruimtegedachte qua uitgangspunt, door het vooropgestelde gezag van het Duitsche Rijk als ordefactor voor het vasteland, door den arbeid als de bron van de welvaart en door het economisch evenwicht tusschen de verschillende volkeren, dank zij de bedrijvigheidscapaciteit van het Duitsche Rijk. Het eerste stadium, het doorzetten van het autarkisch bestel, is men glansrijk te boven gekomen. Een verdere stap op weg naar het beoogde doel werd gedaan, toen Duitschland, nadat het aan de hand van de nieuwe leerstellingen zijn eigen bedrijfsleven wederom op dreef had gebracht, dank zij zijn absorbeerend vermogen voor de voortbrengselen van Zuidoostelijk Europa die landen verloste uit de zware crisis der voorafgaande jaren en zoodoende hun koopkracht voor het aanschaffen van uitheemsche producten opvoerde. Dat het Duitschland er inderdaad om te doen is, de productieve krachten dezer landen wakker te roepen en te bevorderen, blijkt alleen reeds uit het feit, dat het zonder eenig voorbehoud de behulpzame hand heeft geboden ter industrialiseering dezer gebieden.

Reeds thans mag men de overtuiging uitspreken, dat de onderlinge economische samenwerking in Europa sedert het begin van 1940 in het stadium van den definitieven opbouw verkeert. Deze zgn. Wirtschaftsgemeinschaft wordt daardoor gekenmerkt, dat in plaats van de dictatuur van de markt, die vroeger het economisch gebeuren bepaalde, tegenwoordig de volledige ontplooiing van de in de betreffende volkeren schuilende productiekrachten is gekomen, waarvan over en weer de vruchten worden geplukt. Dit proces van vruchtbare samenwerking maakt reeds tijdens den oorlog blijvende vorderingen. Dat deze nieuw geschapen grondslag voor het onderlinge handelsverkeer na afloop van den oorlog een geweldige vlucht zal nemen, kan aan geenerlei twijfel onderhevig zijn.

Berlijnsche Brief

WAT DE ANGELSAKSISCHE PERS TEN BESTE GEEFT

(Van onzen Berlijnschen correspondent)

„DOOR ONBENULLIGHEID EN TRAAGHEID STELSELMATIG TEN GRONDE GERICHT."

Eén van de meest pessimistische oordeelen omtrent de situatie, waarin Engeland op het oogenblik verkeert, wordt geleverd door het Engelsche tijdschrift „Empire Review" en wel in het Maartnummer. Het toppunt in deze beschouwing vormen de heftige verwijten aan het adres van de verantwoordelijke politici, die het Britsche wereldrijk door hun onbenulligheid en hun traagheid stelselmatig ten gronde hadden gericht. Het Britsche departement van koloniën deugde blijkbaar nergens anders toe, dan om als springplank te fungeeren voor jeugdige baantjesjagers. Voor het overige was het een welkom asyl voor aftandsche ministers. Een democratisch bewind was klaarblijkelijk hoegenaamd niet in staat om een wereldrijk te besturen. Datzelfde verschijnsel had zich immers reeds voorgedaan bij het aftakelen van het Grieksche en van het Romeinsche Rijk. In Engeland betichtten de regeering en het volk elkaar tegenwoordig over en weer debet te zijn aan de heerschende wantoestanden. De regeering beschuldigde het volk, dat dit niets voor de herbewapening had gevoeld, zoolang het nog tijd was. En het volk verweet de regeering, dat deze het ten aanzien van de veiligheid van het Empire om den tuin had geleid. Voorwaar een ontstellend beeld, dat zich nauwelijks vijf jaar na de kroningsfeesten in Londen voordeed, de laatste gelegenheid, waarbij het wereldrijk nog in zijn vollen luister had geprijkt.

In de hachelijke uren na de landing van de Japanners bij Singapore en na den geslaagden doortocht van de Duitsche slagschepen door het Kanaal, was het 't Amerikaansche blad „New York Herald Tribune" geweest, dat de situatie voor den eersten keer juist had beoordeeld en dan ook zoo raak had weergegeven onder het vet gedrukte hoofd „Wij kunnen dezen oorlog verliezen". Het was nutteloos, aldus gaat het genoemde blad voort, om te willen betwisten, dat men wat anders had gedaan, dan het geheele wereldrijk op het spel te zetten. De fantastische mogelijkheden, die enkele Engelsche politici al jarenlang hadden nagejaagd, bleken niet voor verwezenlijking vatbaar te zijn, want terwijl Engeland het eene steunpunt na het andere kwijtraakte, ontwaakte bij Engeland's bondgenooten het besef, dat een land, dat zoo slecht wist om te springen met zijn overzeesche bezittingen, die rijkdommen ook niet waard was. Hieruit spreekt dus een duidelijke beduchtheid voor de Vereenigde Staten. Zou men den oorlog ten koste van groote offers per slot van rekening toch nog winnen, dan zou Engeland zoo weinig daartoe hebben bijgedragen, dat het bij het sluiten van den vrede vrijwel geen medezeggenschap ten opzichte van zijn eigen aanspraken kon laten gelden. Dat mocht voor Engelsche ooren hard klinken, want in Engeland sprak men nog altijd met de grootste zelfingenomenheid over de doelstellingen van dezen oorlog. Men wond zich op over de kwestie, welk overzeesch gewest wederom zelfstandig zou worden en welk niet. Wellicht deed zich nog eens het wonder voor, dat het Engelsche volk zou gaan inzien, dat het bij den huidigen oorlog om een strijd op leven en dood ging en dat het geen onomstootelijke natuurwet was, dat Engeland elken slag kon verliezen, omdat het den laatsten en beslissenden klap toch zou uitdeelen. Afgaande op alle zich tot dusver voordoende teekenen, was de Goddelijke voorziening in dezen wereldoorlog op de hand van de As-mogendheden en zij liet zich niet dwingen door de bureaucratie in Whitehall. Wat het Britsche wereldrijk aanging, zoo was Engeland's prestige zoo diep geschokt, als slechts eenmaal van tevoren in de geschiedenis was voorgekomen, te weten na het verspelen van de Engelsche koloniën in Amerika. En dat na twee en een half jaar oorlog, voegt de „Empire Review" daar bitter aan toe.

OPENLIJKE OPPOSITIE IN DE VEREENIGDE STATEN

Na de thuiskomst van den chef van den Amerikaanschen generalen staf, Marshall, van de besprekingen in Londen, werd door de geheele Hearst-pers der Vereenigde Staten een campagne op touw gezet, ten einde de Noord-Amerikaansche legers weg te houden van alle Europeesche oorlogstooneelen. In plaats daarvan wordt er met de meeste klem op aangedrongen, dat de USA.-oorlogsmachine zich geheel en al zal concentreeren op de oorlogvoering in den Pacific. De agenten van de Sovjet-Unie en Engeland waren voortdurend bezig om Washington over te halen, zooveel mogelijk soldaten, oorlogsmateriaal, geld en levensmiddelen voor hun doeleinden af te staan en door den aandrang van deze vreemde flikflooiers werden de stemmen van de werkelijke Noord-Amerikanen ternauwernood gehoord. De politici in Washington hadden blijkbaar het stadium van overdreven naastenliefde bereikt, aldus betoogt het „Journal American" en beschouwden het als een del gebaar om de veiligheid van de Vereenigde Staten op te offeren aan vreemde belangen. Het werd de hoogste tijd, dat Noord-Amerika eerst zichzelf redde en dan was het nog altijd vroeg genoeg om „Europa voor de Sovjets te redden". Het Noord-Amerikaansche volk moest in de eerste plaats aan zichzelf denken en dan pas aan de Engelschen, aan de Australiërs en aan Moskou. Noord-Amerika moet ophouden met zijn eigen hulpbronnen op te offeren ten bate van anderen, opdat het eigen land en volk niet in de knel kwamen. In dit verband wordt er door de Hearst-pers dan ook op aangedrongen, dat de Noord-Amerikaansche kustverdediging wordt geperfectionneerd en dat de expeditietroepen uit de „vreemde continenten" teruggeroepen worden.

HET JAARLIJKSCH CONGRES VAN DE KRANTENUITGEVERS IN DE VEREENIGDE STATEN

Roosevelt heeft zijn woordvoerder Mac Leith er op afgestuurd om op het jaarlijksche congres van de krantenuitgevers in de Vereenigde Staten een groote redevoering af te steken. In den breede werd de mogelijkheid uitgemeten, dat het met Noord-Amerika wel eens verkeerd kon loopen, indien er niet terstond een einde kwam aan de uitbreiding van de „defaitistische gevoelens", die door bepaalde persorganen bij het Amerikaansche volk werden aangewakkerd. De loyale krantenuitgevers moesten derhalve hun gelederen zuiveren van alle niet betrouwbare medewerkers en zij dienden den defaitistische bladen in hun kranten aan de kaak te stellen. Helaas was een gedeelte van de USA.-pers druk bezig om het volk in een richting te stuwen, die niet ter overwinning, doch naar den ondergang moest leiden. Wat dat aanging, vielen er drie groepen van kranten te signaleeren. De eerste groep muntte uit door een propaganda, die er blijkbaar toe moest dienen om het Noord-Amerikaansche volk in het harnas te jagen tegen de Sovjet-Unie. De tweede groep bepleitte een defensieve oorlogvoering voor de Vereenigde Staten en eischte het terugroepen van alle Amerikaansche troepen uit het buitenland en het concentreeren van alle krachten op de verdediging van de Amerikaansche kusten. De derde groep ten slotte zette de Noord-Amerikaansche massa aan tot rassenhaat en klassestrijd en bracht zoodoende de grootst mogelijke tweedracht onder het volk.

Wel typeerend is het bericht, dat op het jaarlijksch congres van de Noord-Amerikaansche krantenuitgevers de poging schipbreuk heeft geleden, die door Mac Leith werd aangewend ten einde den uitgevers groote en goedbetaalde regeeringsadvertenties te verschaffen, hetgeen natuurlijk als een omkoopingsmanoeuvre werd beschouwd.

Het gebrek aan vertrouwen in Roosevelt's oorlogvoering komt ten duidelijkste aan den dag door den snellen achteruitgang van het plaatsen van de dollarbons van de verdedigingsleening in den laatsten tijd. Volgens het in New-York verschijnende tijdschrift „Time" werden in Januari 1075 millioen dollar aan dergelijke stukken verkocht, in Februari voor 711 millioen en in Maart voor slechts 580 millioen dollar. Vandaar dan ook de aankondiging, dat aan het Amerikaansche volk een gedwongen spaarsysteem zal worden opgelegd, indien er niet meer animo wordt betoond.

DE SUCCESVOLLE DUITSCHE TEGENBLOKKADE

In het tijdschrift „Victory" spoort Lord Marchwood de Engelschen aan om door inperking van het verbruik de Britsche koopvaardijvaart te helpen. In tegenstelling tot den wereldoorlog was men er dezen keer niet in geslaagd om de Duitsche oorlogsmarine in haar havens tot werkeloosheid te doemen. De Duitsche tegenblokkade was helaas zeer effectief. Daardoor werd belet, dat de transporten van het onontbeerlijke oorlogsmateriaal en van waardevolle levensmiddelen uit overzeesche landen het Britsche eilandenrijk bereikten. Doordat Japan aan den oorlog was gaan meedoen, zagen de Britsche marine en de koopvaardijvloot zich voor een steeds lastiger wordende taak geplaatst. Het werd vrijwel ondoenlijk om de voornaamste verbindingslijnen naar Engeland open te houden. De Duitsche tegenblokkade had de Engelschen, beter dan eenig ander feit in de geschiedenis, doen beseffen van welk groot belang de oorlogsvloot en de koopvaardijvloot waren.

ACHT MINUTEN INVASIE

In de Anglo-Amerikaansche bladen wordt er ontzettend veel ophef van gemaakt, dat de Engelschen er ten Zuiden van Boulogne in waren geslaagd om een landing te bewerkstelligen, hetgeen men als een succesvolle invasie betitelt. Volgens het verslag van het opperbevel van de Duitsche weermacht waren zoowat 58 Engelsche soldaten er in den pikdonkeren nacht in geslaagd om de prikkeldraadversperring aan het strand door te knippen, hetgeen evenwel terstond werd bemerkt. Uit hun machinepistolen en geweren begonnen zij in het wilde weg te vuren, hetgeen weldra van Duitsche zijde op afdoende wijze werd beantwoord, zoodat de Britten zich genoodzaakt zagen om, met achterlating van geweren, handgranaten, mijnen, schansgereedschap en andere uitrustingsstukken de wijk te nemen naar hun snelvarende boo-

Met ingang van dit nummer openen wij in ons blad een nieuwe rubriek, die zich ongetwijfeld in de belangstelling van de lezers zal verheugen. Een keur van medewerkers op elk gebied zal ons wekelijks van voorlichting dienen omtrent de dingen, die ons beroeren. Speciale relaties in alle deelen der wereld zullen ons steeds van het laatste nieuws voorzien. Wij hopen, dat deze nieuwe afdeeling van ons orgaan in belangrijke mate moge bijdragen tot de geestelijke verheffing van de lezers. Echter zullen wij in deze rubriek niet slechts de pennevruchten van tal van vooraanstaande landgenooten opdienen, ook onze lezers zèlf zullen de edele producten van hun intellect naar voren mogen brengen. Gedachtig aan de eeuwenoude vrijheidstraditie der Nederlanden stellen wij deze bladzijden open voor iederen landgenoot, die iets te zeggen heeft — het doet er niet toe wàt. Het spreekt vanzelf, dat wij een strikte neutraliteit in acht zullen nemen, naar het lichtend voorbeeld onzer regeering in den vreemde.

DE SLA...

SAMENSTELLING REDACTIE

Hoofdredacteur: Gerrit Stroo, op. Leuterkerke; plaatsvervanger van den hoofdredacteur: Eli Krantenman; adviseerend hoofdredacteur: Sam Onderwijzer; secretaris van den hoofdredacteur: Maup Pennevoerder; adjudant van den hoofdredacteur: Julius Korporaal; chef van dienst: Harry Ossedrijver; eerste redacteur buitenland: Joseph Lopes de Vitos; tweede redacteur buitenland: Moos van Praag; eerste redacteur binnenland: Lou Waterman; tweede redacteur binnenland: Piet Jansen; eerste redacteur kunst: Sal Voorzanger; tweede redacteur kunst: Moritz Ballegooier; eerste redacteur financiën: Aron Goudeketting; tweede redacteur financiën: Marcus Schijvendraaier, eerste redacteur geestelijk leven: Rabbi Mozes Hangjas; tweede redacteur geestelijk leven: Ds. K. W. A. K. Zalvertroost; eerste redacteur sport: Izaak Wegloop; tweede redacteur sport: David Knokker; eerste redacteur agrarisch leven: Benjamin Uienkruier; tweede redacteur agrarisch leven Levie Augurkiesman; eerste redactrice vrouwenrubriek: Sara Soep; tweede redactrice vrouwenrubriek: Rachel Vetklep; eerste redacteur ontspanningsrubriek: Ies Azijnman, tweede redacteur ontspanningsrubriek: Nathan Poepjes, fotoredacteur: Jacob Blitz; verantwoordelijk voor de advertenties: Zacharias Gulden

BINNENLAND

Herderlijke brieven

Naar wij uit doorgaans gewijde bron vernemen, ligt het in de bedoeling van H.H. Bisschoppen in het komende seizoen weer een aantal zgn. „herderlijke brieven" in het eeuwige licht te geven. Een keur van jezuieten zal zijn medewerking hieraan verleenen, waardoor succes bij voorbaat is verzekerd. Reeds thans kan men zich op deze schrijvens abonneeren voor den uiterst lagen prijs van f 10.— per kwartaal (f 1.— = 100 aflaten). Abonnementen worden aangenomen door alle zwarte handelaars in geestelijke en materieele goederen. Het benoodigde papier werd door sympathiseerenden welwillend ter beschikking gesteld. Men wijst er met nadruk op, dat Mgr. de Jong zijn actie slechts voort zal zetten, zoolang hem geen persoonlijke hindernissen in den weg gelegd worden. Voor eventueele boeten, zoo verklaarde men aan zijn hoofdkwartier, zou hij niet terugschrikken; deze worden immers tòch verhaald op de geloovigen. Lijfsgevaar echter zal een onmiddellijke staking der propaganda tengevolge hebben; monseigneur is niet bereid zijn hachje te wagen. Abonneert u dus tijdig op onze fraai uitgevoerde herderlijke schrijvens!

DE FEESTELIJKE ONTVANGST DER VRIJHEIDSVLOOT

De feestcommissie ter voorbereiding van de blijde invasie der vrije Nederlandsche vloot deelt ons het volgende mede:

Zooals men weet kon de voor 10 Mei voorziene invasie om technische redenen geen doorgang vinden. H. M. onze Geëerbiedigde Koningin heeft nu den wensch te kennen gegeven op 30 Juni a.s. te invaseeren. Zij zal daarbij worden vergezeld van onzen Dapperen Prins, die gehuld zal zijn in de uniform van kolonel der Hooglanders, echter in verband met de zeden, niet in rok, doch in pantalon van parelgrijze zijde, afgezet met oranje crêpe de juif. In ons volgend nummer volgen uitgebreide nadere bijzonderheden.

BUITENLAND

De invasie bij Bristol en Plymouth

Aanval der vijfde kolonne afgeslagen! ENGELANDS VERDEDIGING PARAAT!

Onze speciale verslaggever Bram Loopuit meldt ons van het oorlogstooneel aan de Engelsche Zuidkust:

Dank zij het dappere optreden van de Britsche Home Defense kan de invasie der vijfde kolonne in Zuid-Engeland als volkomen mislukt worden beschouwd. Nauwelijks hadden de eerste kolonisten in Plymouth voet aan wal gezet, of het verdedigingsapparaat kwam in werking. De kustwacht stelde haar commandant van het dreigende gevaar op de hoogte, en deze berichtte direct den burgemeester. De burgemeester riep een spoedvergadering van den gemeenteraad bijeen, alwaar na ampele discussies bij stemming besloten werd den minister van oorlog in de zaak te kennen (tegen stemmen Lord Kisminot (cons.) en Josuah Flatfoot (Labour). Lord Kisminot beriep zich op de wet van 1752, paragraaf 11, die zegt, dat de stad zich bij een vijandelijke bedreiging uit eigen middelen zal te weer stellen en geen hulp van buiten kan aanvaarden (cheers bij rechts, gefluit bij links). Josuah Flatfoot, de populaire voorvechter der arbeiders, hield een magistrale rede, waarin hij scherpe aanvallen deed op de bourgeoisie en den adel en tenslotte verklaarde dat hij liever wilde sterven in den strijd tegen de nazi-tyrannie voor de vrijheid van het Britsche vaderland dan onder het imperialistisch-kapitalistische juk van den minister van oorlog te moeten zuchten. De minister van oorlog, kennis genomen hebbende van de resolutie van den Plymouthschen gemeenteraad, verklaarde nog denzelfden avond voor de B.B.C., dat de toestand weliswaar ernstig was, maar dat toch geen onmiddellijk gevaar dreigde. Hij besloot een commissie van onderzoek naar Plymouth te zenden, waarin afgevaardigden van alle partijen en van het leger zitting zouden nemen. Reeds den volgenden dag werd de commissie geïnstalleerd, dank zij de snelle en onvoorwaardelijke medewerking van alle betrokkenen. De minister hield een installatierede, waarin hij er op wees, dat allen vastbesloten waren het gevaar te keeren en dat ieder lid doordrongen was van de noodzaak tot nauwe samenwerking met de andere leden, omdat het lot van Engeland op het spel staat. Daarna vertrok de commissie, die onder leiding staat van Lord Archibald Chatterbird, een der oudste leden van den Engelschen adel. Bij haar aankomst in Plymouth kon de commissie tot haar groote tevredenheid constateeren, dat van de vijfde kolonne geen spoor meer was te vinden, hetgeen een zeer kalmeerende uitwerking op de bevolking heeft uitgeoefend. In zijn jongste rede kon minister-president Churchill dan ook verklaren, dat Engeland voor geen enkele bedreiging opzij gaat.

WIE RUILT
een zoo goed als nieuwe
jodenster
tegen eenige scherp-gewette
HANDBIJLTJES?
Br. letter JHW, bureau van dit blad.

WIE RUILT
een 5-jaren insigne N.S.B.
(veel gedragen)
tegen een
jodenster?
Aanbiedingen: **Abbe, Amstelveen**

Uit het Dagboek van David Cohen

Na lang aarzelen heb ik toegegeven aan den drang mijner vrienden, om mijn dagboek uit te geven. Ik zeg: na lang aarzelen. Geloof me, lieve lezers: ik sta bekend bij mijn vrienden om mijn bescheidenheid. Nooit heb ik mij op den voorgrond geplaatst, doch hield mij steeds achteraf. En het is mij werkelijk een behoefte, om hier getuigenis af te leggen van de waarheid, dat de deugd vaak hier op aarde reeds haar belooning vindt. Want mijn bescheidenheid was geen beletsel, ja misschien mag ik wel zeggen: was juist een oorzaak, dat ik ruimschoots gezegend werd met de goederen dezer aarde. Hoogachting van den kant der overheid, uitgedrukt door hooge onderscheidingen; verschillende voorzittersstoelen en eere-presidentschappen; een werkelijk zeer groot bankconto (behalve wat ik nog in verschillende safes heb liggen) zijn mijn deel geworden. Ik mag dus werkelijk zeggen, dat ik ondervonden heb, hoe loonend het is, om de deugd te beoefenen.

„Maar ei", zult ge zeggen, „waarom dan nu de oude, beproefde deugd van bescheidenheid geweld aangedaan? Waarom wilt gij dan nu uw hand uitstrekken naar den ijdelen roem der publiciteit op een leeftijd, dat gij toch reeds de waarheid hebt moeten ondervinden van het „ijdelheid der ijdelheden"?" (heb ik u nog niet verteld, dat ik reeds over de vijf en vijftig ben?)

Nu aarzel ik niet, om een antwoord te geven. Het was eenerzijds heftige verontwaardiging en anderzijds een zwichten voor den aandrang mijner vrienden.

Twee maanden geleden hadden wij een genoeglijke bijeenkomst na de jaarlijksche vergadering van het concern, waarvan uw nederige dienaar de directeur is. Het winstcijfer had onze verwachtingen nog overtroffen. (Wij hebben een groot levensmiddelenbedrijf.)

Wij besloten dit te vieren met een intiem diner. Toen wij dan na afloop een pittige sigaar aanstaken en wij ons in dien behagelijken toestand van volkomen voldaanheid bevonden, maakte een van mijn vrienden de opmerking:

„Het is onbegrijpelijk, dat men hoe langer hoe meer tegen ons kapitalisten te keer gaat!"

Let wel: deze man had nog geen half jaar geleden een hooge onderscheiding van de regeering ontvangen! Ik vermeld deze bijzonderheid niet, om daardoor uit te laten komen, dat ik trotsch ben, iemand tot mijn naaste vrienden te rekenen, die hooge onderscheidingen kreeg. (Ik bedoel, dat ik het niet daarom vermeld.) Maar Ik moest gewag maken van die hooge onderscheiding om den vollen nadruk te leggen op het rechtvaardige van de grief mijns vriends. Onderscheidingen die zijn immers ingesteld om openlijk de verdienste te erkennen, die iemand aan de gemeenschap bewijst. Is het dan niet gruwelijk onrechtvaardig, dat diezelfde gemeenschap slechts hoon en laster kent voor iemand, die nog pas door de hoogste leiding van die gemeenschap werd beloond?

Wij voelden allen diep met hem mee en betuigden hem dit ook. Somber ging hij verder:

„Van alle kanten worden wij bestookt en belaagd. Van alle ellende in de wereld krijgen wij de schuld. Men wil het kapitalisme uit de wereld hebben! Men verwijt ons, dat wij de bedervers zijn van de moraal en de deugden!"

Tot dan toe had ik ongeduldig geluisterd. Maar toen die laatste beschuldiging door mijn vriend werd aangehaald, werd het mij te machtig. Ik tikte de asch van mijn sigaar en ging wat rechterop zitten. Een hevige verontwaardiging had mij bevangen.

„Het kapitalisme de ondergang van zeden en moraal!?" zoo begon ik. „Maar is de wereld dan krankzinnig geworden?"

Ik keek den kring van mijn vrienden eens rond, maar niemand sprak het verlossende woord, waardoor ik van mijn twijfel bevrijd zou worden. Ik moest dus wel aannemen, dat de wereld minstens aan den rand van de krankzinnigheid stond, als zij in de meening verkeerde, dat wij kapitalisten de deugd en de moraal belaagden.

„Hoe is het mogelijk!" zuchtte ik. Hebben de kapitalisten dan niet het grootste belang erbij, dat de oude vaderlandsche deugden van trouw, eerlijkheid en rechtvaardigheid tot in de uiterste consequenties worden beleefd door de menschheid? Stel toch eens het geval, dat iedereen oneerlijk en onrechtvaardig zou zijn, dan hadden wij geen levensbestaan meer!

„Neen, neen," ging ik vurig verder, „de deugden en de moraal der menschheid zijn juist de grondpijlers waarop het kapitalisme steunt

APMUTS

UWE POEZIE

GEBROKEN DROOM
DOOR
SAM BRILLENSLIJPER

Allemachtig
wat
ben ik geschrokken
in het bad
was ik jou indachtig
gellefde je rokken
zag ik
waaien
wapperen
WERVELEN
in de wind
gezwind
en vol bruisende hartstocht
sprong ik op
uit het schuimende sop
ik wilde je
kussen
mijn heete kop
blussen
in je koele hals
ik liep naar de keuken
mina gaf een gil
heel vals
heer het is uw wil.

Het nieuwe gedicht „Gebroken droom" van onzen in steeds breeder lagen bekend wordenden dichter S. Brillenslijper verraadt naast uiterste fijngevoeligheid groote innerlijke spanningen en diepe hartstochten. Beschouwen wij b.v. de regels „waaien, w a p p e r e n, WERVELEN". Welk een wereld van onstuimige krachtsontplooiing spreekt hier uit! Hoe treffend heeft de dichter zijn droomen uitgebeeld! En hoe leven wij niet mee met de bittere ontgoocheling, die hem tenslotte wacht.... Ontroerend is dan hoe de kunstenaar ondanks al zijn teleurstellingen zijn lot in een Hoogere Hand weet.... Waarlijk, S. Brillenslijper, in wien zich zoo zuiver de ziel van ons volk openbaart, zal eenmaal tot de grootsten onzer vaderlandsche literatuur behooren!

DR. P. H. KLITTER JR.

ONGEREGELDHEDEN TE BERLIJN?
Een aanslag op Goering?
Tanks en mitrailleurs in de straten van de hoofdstad?
Zeventig generaals gefusilleerd?
(Van onzen specialen verslaggever)

Reizigers, die uit Duitschland hier aankomen, maken melding van ernstige ongeregeldheden, welke in Berlijn zouden plaats vinden. Zij meenen te weten, dat de onrust onder de bevolking toeneemt en het schijnt dat hier en daar oploopen en samenscholingen hebben plaats gevonden. Men neemt echter aan, dat op verschillende plaatsen in de stad de wapenen het stadsbeeld beheerschen. Tanks en mitrailleurs zouden zijn gesignaleerd.

Deze informaties stemmen zeer wel overeen met een telegram, dat door Reuter uit Bern via Ankára in Stockholm werd ontvangen en waarin wordt gezegd, dat er een aanslag zou zijn gepleegd op Goering. In verband daarmee zouden zeventig generaals zijn gefusilleerd. Bevestiging van dit bericht konden wij nog niet verkrijgen, maar wij meenen met zekerheid te mogen zeggen, dat er eenige waarheid in schuilt. Hoe het ook zij, het schijnt in het Derde Rijk te gisten!

(Nadruk verboden)

LETTEREN DIE MEN LEEST

Zoojuist verscheen in de serie „GLORIEUZE TERUGTOCHTEN" een nieuw boek van den bekenden auteur W. Churchill, Londen, getiteld „DE VEILIGEN DER LAATSTE DAGEN". De schrijver, van beroep minister-president, biedt ons hier een uitstekend geslaagd werk, dat een ongemeen helderen kijk geeft op politiek e.d.d. Het boekje is verlucht met 37 portretten van den schrijver, waaronder één geslaagd. Voor volwassenen bevelen wij het gaarne aan.

„Hoe ik kwam, zag en overzwom" is de titel van een boeiende avonturenroman door B. L. F. E. J. K. K. G. P. van Lippe-Biesterfeld, Londen. Opmerkelijk in dit werk zijn de fraaie beschrijvingen van zeereizen. Uitgave Van Blankenstein en Cohen Ltd., Londen.

„VAN LEEUW TOT BEER", zoo heet de pakkende levensgeschiedenis van Mevr. Wed. W. van Mecklenburg-Oranje, koningin-in-ruste, door haar zelf verteld. In dit boek, dat vol psychologische hoogtepunten en onverwachte ontknoopingen is, vertelt de bejaarde schrijfster, hoe zij erin slaagde zichzelf, ondanks een christelijke traditie van meer dan een halve eeuw, los te maken van de vooroordeelen der kapitalistische bourgeoisie en de proletarische revolutie te omhelzen. Een opzienbarend boek! Bestelt nog heden bij de N.V. Vereenigde Emigranten Pers, Londen (U.S.A.)

„EEN KIJKJE IN DEN HEMEL" is een nieuwe roman van onzen vasten medewerker Broeder Ignatius S. J., die met groote deskundigheid vertelt over zijn belevenissen in bovenaardsche sferen. Voor dezulken, die niet blindelings aansturen op het hiernamaals, maar wel degelijk willen weten wáár zij terecht komen lijkt ons dit een uiterst belangwekkend werk. Wij hopen er binnenkort uitgebreider op terug te komen.

FINANCIEN EN ECONOMIE

Voor den Zondag
door
Ds. K. W. A. K. Zalvertroost

Soms is het ons zoo vreemd te moede, dat wij niet weten hoe het met ons staat; wij voelen ons eenzaam in een wereld van zonde en zedeloosheid. Wij zoeken dan een steunpunt, waarop wij kunnen steunen. Welnu, ik zeg u: dat steunpunt is er. Het is de kerk (Ned. Herv.). Probeert u het eens. Komt eens een Zondag aanloopen, heusch, het zal u meevallen! U zult als een ander mensch huiswaarts keeren!

A.s. Zondag extra collecte voor de inwendige zending.

Beleefd aanbevelend:
K. W. A. K. ZALVERTROOST

Voor den Zaterdag
door
Rabbi Z. Z. Zuikerbuik

Az der Rebbe Elimelich is geworn
A bissel frajlich
Hot er ojsgetun den kittel
Oen zich ojfgesetzt a hittel
Oen geroefen zich de fiedelachs, die zwej.
Oen az der Rebbe Elimelich is geworn
Noch meer frajlch,
Hot er abgesetzt die brillin
Oen zich angelegt die Tfillin
Oen geroefen zich die pfeifelachs, die [zwej.
Oen az der Rebbe Elimelich is geworn
Ganz ganz frajlich
Hot er ojsgetun zajn talles
Oen vargessen ganz ganz alles
Oen geroefen zich die zimbelachs, die [zwej.

Voor de heele week
door
Broeder Ignatius S.J.
(in de wereld Gerrit Graai)

De dalende opbrengsten der collectes geven mij aanleiding ditmaal te wijzen op de noodzaak van het offeren. Bedenkt toch, geloovigen, dat, zoo gij niet voortdurend offert, de Heilige Kerk onmogelijk haar strijd tegen het moderne heidendom dat onze Christelijke cultuur, beschaving enz. bedreigt, kan voeren. En ge weet toch: naar mate ge meer offert, zult ge een betere plaats in het Hemelsche Rijk verwerven! Zet dus alles in voor dit prachtige liefdewerk!

Wij zouden dus onszelf in het hart treffen, als wij die oude vaderlandsche deugden zouden willen opruimen."

Ik haalde eens diep adem en ging weer achterover liggen, niet omdat ik geen woorden meer had, maar het malsche haantje, dat ik met veel genoegen had genuttigd, rispte mij een beetje op. De anderen mompelden goedkeurende toestemmingen. Het haantje in mij liet mij weer een beetje op adem komen en ik ging verder:

„Natuurlijk brengt het kapitalisme een hoop arme menschen voort. Het geld moet toch ergens vandaan komen, niet waar? Maar hoe zou dan anders de deugd beoefend kunnen worden? Waar bleven geduld, onderwerping, berusting als iedereen rijk was? Hoe zouden de menschen zich nog schatten kunnen vergaren in het hiernamaals?"

Hier moest ik even wachten en mijn neus snuiten. Ik was een weinig aangedaan. Toen ik mijn ontroering weer meester was, ging ik verder: „Arme, dwaze wereld! Door ons uit te bannen, zou zij de moraal uit de wereld wegnemen."

Mijn onderdirecteur nam toen het woord:

„Zeer juist, mijn waarde! Maar hoe brengt gij dit de menschheid aan het verstand?"

„Juist, juist!" werd er bijgestemd door de anderen.

Plotseling zei de eerste vriend:

„Zou het niet dienstig zijn, dat onze directeur zijn dagboek liet drukken en huis aan huis liet verspreiden?"

Het malsche haantje in mij sprong bijna naar mijn keel van schrik.

Haastig veerde ik op:

„Neen, neen, mijn vrienden! Vraagt dat niet van mij!"

Gij moet weten, lieve lezers, dat ik in een onbewaakt oogenblik mijn vrienden meegedeeld had, dat ik vanaf mijn 14e jaar een dagboek had bijgehouden; zelfs had ik er stukken uit voorgelezen. Niet, dat er iets in beschreven stond, waarover ik mij zou moeten schamen. Maar mijn bescheidenheid verzette zich tegen het uitgeven van die bladzijden, die heel mijn leven omsloten houden.

Zeker, er staan zeer lezenswaardige dingen in beschreven, althans volgens mijn inzichten. Maar wie ben ik, dat ik de schoolmeesterstok zou zwaaien over mijn evenmenschen?

Mijn vrienden bleven echter aandringen.

„Jouw leven zal de menschheid leeren, hoe de ware kapitalist denkt en handelt. Bedenk, dat jouw leven vlekkeloos is! Nooit ben je in aanraking geweest met de politie. De regeering heeft jou met ontelbare onderscheidingen overladen, enz. enz."

Hoe ik ook in wanhoop mijn handen afwerend naar hen uitstrekte, het hielp allemaal niets. Tenslotte haalden zij mij over, en beloofde ik mijn dagboek te laten drukken.

Ik heb dan alles nog eens nagelezen. De eerste jaren heb ik op allerlei stukjes papier gekrabbeld. Meestal waren het slechts heel korte aanteekeningen. Er waren periodes in mijn leven, dat ik heelemaal niets geschreven heb. Die zal ik uit mijn geheugen aanvullen. Het spreekt vanzelf, dat in mijn jeugd mijn stijl eenigszins anders was dan nu op rijperen leeftijd. Ik gebruikte toen ook woorden en uitdrukkingen, waarvoor ik nu terugschrikken zou. Ik was toen nog niet zoo beproefd in de deugd als nu. Mijn bescheidenheid had zich nog niet zoo ontwikkeld. U ziet, hoe ik uw clementie inroep voor de bladzijden uit mijn jongelingsjaren. Maar met de hand op het hart durf ik hier te verklaren, dat er geen enkel onvertogen woord uit mijn potlood of pen is gevloeid, ook niet in mijn jeugd. Ik hoef dus geen woorden te verminken, door op de plaats van eenige letters sterretjes te plaatsen. Als ik zulke verminkte woorden in een boek tegenkom, huiver ik altijd. Men mag het kwade natuurlijk nooit zoo maar voluit neerschrijven, maar ook de aanduiding van zoo iets door sterretjes of andere leesteekens veroordeel ik als de zeden van ons volk ondermijnend. Zoo iets komt gelukkig in mijn dagboek niet voor.

Als er dus lezers zijn (o mogen zij terugdeinzen en beschaamd worden) die in deze bladzijden iets zouden willen ontdekken, wat met de goede zeden strijdt, dan zullen zij diep teleurgesteld worden. Ik wil de wereld slechts toonen, hoe iemand kapitalist wordt. Maar vooral wil ik bewijzen, dat nooit iemand schatten en rijkdom kan verwerven, als er geen eerlijkheid en rechtvaardigheid zouden bestaan. Want dit is het voornaamste doel van dit boekje: de menschheid aan te toonen, dat het kapitalisme juist steunt op de moraal en de goede zeden. gemeenschap.

(Wordt vervolgd)

„BRABANT IS EEN MOOI LAND MAAR ER MOESTEN GEEN GEESTELIJKEN BESTAAN..."

(VRIJ NAAR FABRICIUS' „DOLLE HANS")

WANNEER wij aan Brabant denken, dan denken wij aan hei en vennen, aan gloeilampen en sigaren, aan wollen dekens en aan stroopers: dan denken wij aan véél wat goed is.... maar ook aan veel wat niet goed is. Want het zijn ook de beelden van de schrijnendste armoede, die in onze herinnering opdoemen: armoede, nooddruft en lijden. Het zijn ook de herinneringen aan gezinnen op minimumloon met veertien, vijftien kinderen, gesticht ter meerdere macht en glorie van de alles-en-allen-zaligmakende Moederkerk, op hoog bevel van Heeroom en Pastoor, zonder bekommering om de hieruit voortvloeiende en reeds voortgevloeid zijnde sociale wantoestanden.

Het is hier in dit Brabant, dat het kapitalistische uitbuitingssysteem zijn wellustneigingen kon botvieren op het door den clerus geestelijk verdrukte en onkundig gehouden volk: het zijn immers de kleinen van geest, wien het Koninkrijk der Hemelen zal zijn toebedeeld? En het is dus vanzelfsprekend, dat al die sociale verbeteringen, welke de Nieuwe Tijd wist te brengen, op de meest mogelijke en onmogelijke manieren worden tegengewerkt en gesaboteerd! De nationaalsocialistische maatregelen beteekenen immers het definitieve einde van het bondgenootschap van kerk en kapitalisme den meest afgrijselijken vorm van volksverkrachting!

Het behoeft wel geen betoog, dat het werk van W.H.N. en N.V.D. geen goed onthaal bij de Heeren kon vinden en het is dan ook dezen winter te Boxmeer gebeurd, dat de ambtenaar, die bij vier families de aangevraagde ondersteuning kwam uitbetalen, vierkant de deur werd gewezen.

Men realiseere zich nu eens even, wat zich, alvorens een dergelijke handelwijze wordt uitgevoerd, heeft afgespeeld! Wij kunnen ons de vreugde voorstellen in het gezin, waar nood heerscht, waar de kinderen slechts ten deele gekleed zijn, waar de honger rondwaart en waar dan de mededeeling binnenkomt, dat het uitkeering zal krijgen. En wij kunnen het verdriet en de ontgoocheling dezer armen begrijpen, wanneer hun bevolen wordt den zoo hoog noodzakelijken steun *te weigeren*. Het verdriet.... maar ook de angst..! Verdriet en angst, die de welgevoede en welgekleede, welgedane kapelaan Xaverius n i e t zal kennen, wanneer hij in zieleherderlijke grootheid de rechten van ondersteuning alleen aan zijn kerk toekent.... en zich dientengevolge het recht aanmatigt, het accepteeren van de N.V.D.-hulp en -steun te moeten verbieden!

Wil dit zeggen, dat in Boxmeer de N.V.D. dus geen goed kan doen? Geenszins! De sociale dienst van den N.V.D. doet in dit kleine nest van burgerlijke ellende en armoede alles wat hij doen kan en vecht met alle middelen, welke hem ten dienste staan.

Wanneer de moeder ziek is in een gezin, dan zijn het de menschen van den N.V.D., die voor de kinderen zorgen, die het huis schoonhouden, die de wasch verzorgen, het naai- en verstelwerk verrichten; als er echter financieele hulp noodig is.... dan wordt die in zulke gezinnen zoowel door de afdeeling van sociale zorg als door de burgerlijke en kerkelijke armen-autoriteiten kort.... maar krachtig.... geweigerd! Het kan niet anders, of de tientallen medewerkers, die zich zonder acht te slaan op de hoeveelheid werk, ieder uur van den dag en nacht vrijwillig ter beschikking van den N.V.D. hebben gesteld, zullen vroeg of laat het bijltje erbij neerleggen — tenzij tijdig wordt ingegrepen! Want niet alleen in Boxmeer is het zoo, doch in alle onder Roomsch régime staande Brabantsche gemeenten!

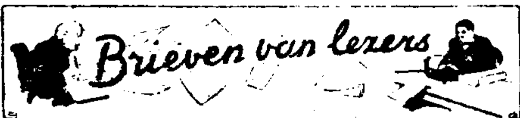
De fout dient hier dan ook bij de topleiding gezocht te worden en het is aan niemand minder dan den Commissaris van de Provincie, den Heer Mr. Dr. van Rijckevorsel, te danken, dat deze wantoestanden voortwoekeren! De man die in het burgerlijk provinciaal en gemeentelijk bestuur de leiding geeft en wiens eenige streven is de voortschrijding der nieuwe gedachten te remmen. Als zijn zeer gehoorzame medewerkers in dezen mogen genoemd worden de burgemeester van Boxmeer: *Mr. van Hellenberg Hubar* en de *vicaris-generaal te Den Bosch, Mgr. F. N. Hendricks*, zoomede *Pastoor D. A. van Rijswijk*, eveneens uit *Boxmeer*.

Het zijn deze lieden, die sinds den 10den Mei 1940 bewezen hebben een grondigen haat te koesteren jegens al datgene wat het nationaalsocialisme onder *volkswelvaart* verstaat. *Zij zijn* het, die niets, maar dan ook heelemaal niets, nalaten wat alle verbeteringen op sociaal gebied tegen kan werken of ongedaan maken! Treffende voorbeelden zijn te noemen en wij willen dit niet nalaten: wij hebben ons steeds beijverd den vinger op iedere rotte reactieplek in onze samenleving te leggen en zullen ook hier niet nalaten dit te doen. Wij willen daarom even teruggaan naar het oogenblik, waarop de R.K. Werknemersorganisaties door het N.V.V. (thans N.A.F.) werden overgenomen. Op dat moment werd bereikt, waar duizenden arbeiders jaren voor gestreden hadden: de eenheid van de arbeiderswereld. Doch deze eenheid was in strijd met het machtsstreven van de R.K. geestelijkheid, die slechts kan heerschen bij en over een verdeelde arbeidersgemeenschap en (gelukkig) geen vat heeft op een machtig, aaneengesloten blok. De H. H. bisschoppen verboden hun discipelen dan ook de aansluiting bij het N.V.V., op straffe van weigering der „genademiddelen". Het gevolg was, dat een zeker aantal arbeidskameraden uit angst, doch tegen hun zin, de organisatie verlieten. Niettemin waren er evenvele duizenden, die zich aansloten, die in een roode vakorganisatie... of een zwarte... of welke kleur van voorheen ook, géén heil verwachtten, maar alleen van één hecht gemeenschapsverbond van den arbeid zonder-meer! De sociale voorzieningen van deze arbeiders vereischen evenwel, dat hun namen genoteerd staan in de gemeentelijke administraties van sociale aangelegenheden met het oog op steunuitkeeringen en verdere hulpverleeningen! Spoedig bleek nu in de gemeente van burgemeester Hellenberg Hubar, dat namen dezer kameraden werden *doorgegeven aan Pastoor Dr. van Rijswijk*, die hierdoor in de gelegenheid was zijn kapelaans op deze volksgenooten af te sturen, om hen met de noodig geachte pressie te dwingen het N.V.V. gebrek! Hielpen die niet (en de eer te verlaten! Aan dreigementen geen dezer menschen gebiedt ons te zeggen, dat zij niet hielpen) dan was het altijd nog mogelijk om moeder de vrouw de duimschroeven aan te zetten en haar bijvoorbeeld *de gemeenschap met haar man* te verbieden. Zoo kon het dus ook geschieden, dat deze thuiskwam en z'n echtgenoote huilend en ten prooi aan een hevige zenuwstoring aantrof, snikkende: „Ga dat N.V.V. uit, ik word er gèk van.... Iederen dag komt die kerel hier om me overstuur te maken!".... En om den lieven vrede-des-huizes werd weer een schop gegeven tegen het bouwwerk, dat met bloed en angst, zorg en zweet wordt opgebouwd.

Dat alles gebeurt onder het régime van burgemeester Hellenberg Hubar. Zóó werkt de Roomsche overheid mede om met de geestelijkheid de arbeidersklasse als klasse-van-onvolwaardigen te handhaven, tot grooter stoffelijke winst van de heeren textiel-, sigaren- en schoenenfabrikanten en tot grooter zielewinst van het Roomsche knevelingsinstituut. Dat hier misbruik wordt gemaakt van vertrouwen, deert de heeren niet: nog immer geldt bij hen het schoone jezuïtische devies, dat het doel alle middelen heiligt!

Ook de kameraden die, getuigend van hun ideaal, zich daadwerkelijk inzetten in den strijd tegen den aartsvijand aller volkeren, hetzij met de wapenen, hetzij met de werktuigen, blijven natuurlijk niet verschoond! Vanzelfsprekend kunnen de zwartrokken ook hier hun vuige aspiraties niet botvieren op den man, maar zoeken zij hun slachtoffers onder de achtergeblevenen. Wanneer een dergelijk gezin, waar de man weg is, hulp noodig heeft, b.v. in ziektegevallen en deze wordt ingeroepen bij het Wit-Gele kruis, dan weigeren deze christelijke broeders der barmhartigheid botweg! Hier is het de gemeente-arts van Boxmeer, G. A. Korten, die zeer nauw met geestelijkheid en burgemeester samenwerkt, de gewetenlooze stoker.

Zoo is Brabant 1942! En wanneer wij aan Brabant denken, dan denken wij aan hei en aan wollen dekens en aan honderden artikelen meer, vervaardigd in zorg en nooddruft. Wij denken aan armoede! Aan lage loonen! Aan groote gezinnen! Maar wij denken ook aan dien prachtigen dag, die komt, den dag, waarop heel dat schoone en nijvere Brabantsche werkersvolk bevrijd zal zijn uit de knellende banden van zijn parasitaire „geestelijke leiders". Die dag kómt, kameraden! En diep in de harten der slachtoffers van vandaag staan de namen gegrift van hen, die speelden met de nooden van het volk!

Als dominee Zondags bidt..

Kameraden.

In Meppel. Een stampvolle kerk.

'k Ging ook, gezien mijn Christelijke levensopvatting, ter kerke. Ds. Dijkstra ging vóór in gebed, zijn gemeente meesleepende in zijn bede om hulp, bijstand en verlossing....

En smeekte Gods zegen af „voor het Koninklijk Huis dat over ons regeeren *moet* en de Overheid die Gij over ons *gesteld* hebt".

Daarop een smeekbede voor het welzijn van broeder Vellinga (Deze broeder is de Geref. Dominee te Meppel, die door de Duitsche autoriteiten is opgesloten, wegens niet te noemen hetzerij! Zijn preek was een oproep om de Jeugd te redden van „vooze dingen." Verder de wrake Godes in Egypte, met het bloed aan de deurstijl, tegen de verstokte Egyptenaren.

Met bitterheid in mijn hart verliet ik Gods huis.

Hoelang nog?

Heil!

J. B. te S.

De Ned. Herv. Kerk in dienst van Juda!

Kameraad,

Wanneer men 's Zaterdagmorgens op het Willem van Noortplein te Utrecht loopt, dan zal men onaangenaam getrofen worden door eenige groepjes smouzen, die met de neuzen bij elkaar staan te kletsen.

Ware dit in Amsterdam, dan zou dat niets bijzonders zijn. Maar in Utrecht, een stad, die gelukkig niet zoo erg gegeteisterd wordt door het Nomadenvolk, is dat iets vreemds.

Wat is hier het geval? In Tuindorp wonen nog al veel goed gesitueerde joden, ook verscheidene „Duitsche". Vooral de Pullelaan is een kosjere straat! Nu is de synagoge in Utrecht op den Springweg. Maar dat is een half uur loopen vanaf Tuindorp (voor woestijnbeenen 3 kwartier).

Khan Mozes niet bij de berg khomme, dan sal de bherg naar Mozes khomme. Alzoo geschiedde. De Nederl. Herv. Gem. werd bewerkt, (gheld sthinkt nhiet) en het wijkgebouw der protestantsche kerk werd ingeluisd als synagoge, 's Zaterdags natuurlijk.

We hebben hier weer een typisch geval van slaafsche onderdanigheid der christelijke heeren jegens hun geestelijke vaders. Ik ben van meening, dat hier krachtig moet worden ingegrepen!

Wanneer de kromneuzen naar de kerk willen, dan gaan ze maar naar den Springweg, maar een gebouw van ons zal geen dienst doen als punt van dergelijke zwoele exotische ceremoniën.

Met dank voor de plaatsruimte

Heil!

W. B.

ten. Zooals uit de bloedsporen op het zand kon worden afgeleid, is het hun wel gelukt om de gekwetsten mede te nemen. In acht minuten was de geheele zaak gebeurd. In de Engelsche bladen werd echter terdege opgesneden over dit uitmuntend geslaagde waagstuk.

OP ZOEK NAAR GEBRUIKTE RUBBER IN DE VEREENIGDE STATEN

De New-Yorksche correspondent van de „Daily Mail" geeft een beschouwing ten beste omtrent de door de regeering der Vereenigde Staten getroffen maatregelen ter besparing van rubber. Steeds meer was men tot de overtuiging gekomen, hoe noodzakelijk een breed opgezette inzameling van gebruikte rubber voor de bewapeningsindustrie was. Men koesterde de verwachting, dat een rechtstreeksch appèl van het Witte Huis op het groote publiek zeer veel tot het welslagen van deze actie zou bijdragen. Reeds thans was de Amerikaansche burger, die tot dusver, bouwend op den spreekwoordelijk geworden overvloed op de meest nonchalante wijze omsprong met zijn autobanden en versleten golf- of tennisballen weggooide, alsof het sigarettenpeukjes waren, tot het besef gekomen, dat elk uit rubber vervaardigd artikel tegenwoordig even kostbaar was als edelgesteente. Door de Amerikaansche autoriteiten waren thans zware straffen gesteld op het lichtzinnig verdoen van rubberafval. Een ieder, die zijn afgesleten rubberhakken verbrandt of weggooit, loopt het gevaar daarvoor in de gevangenis te komen. Welke waarde men heden ten dage alom in de Vereenigde Staten aan rubber hecht, bleek wel het beste uit het feit, dat de prijs voor gebruikte rubber in den laatsten tijd wel 50 pct omhooggevlogen was.

PESSIMISME IN NOORD-AMERIKA

Het New-Yorksche tijdschrift „Time" komt tot de slotsom, dat zich reeds thans een herhaling voordoet van het ongelukkige verschijnsel uit het jaar 1917. Alle havens aan de Oostkust van Noord-Amerika waren propvol met goederen van allerlei aard, omdat er niet genoeg schepen waren om die goederen weg te halen. Het was een ware opstopping geworden. Zooals de „New York Times" doet uitkomen, was de weg naar Moermansk uiterst gevaarlijk geworden. Het genoemde blad spoort de oorlogsmarine aan om slagschepen ter begeleiding van de transportstoomers ter beschikking te stellen, aangezien de Duitsche oorlogsmarine een gevaarlijke activiteit ging ontplooien. Soortgelijke overwegingen worden door den Britschen generaal H. S. Sewell geopperd in het te New-York verschijnende blad „Journal American". Hij betoogt, dat tegenwoordig alle verbindingslijnen van de geallieerden naar de Sovjet-Unie, zoowel in den Noordelijken Atlantischen Oceaan als in den Indischen Oceaan en de Perzische Golf, blootstonden aan de geduchte klappen, die door de mogendheden van het pact-van-drie strijk en zet werden uitgedeeld. In de Vereenigde Staten had het doorloopend verloren gaan van schepen een buitengewoon diepen en blijvenden indruk teweeggebracht. De chef van de Republikeinsche Partij, Wendell Willkie, richt in het tijdschrift „Look" een ernstige waarschuwing aan het Amerikaansche volk. Hij betoogt in een trant, die men tot dusver niet van hem gewend is, dat elk Amerikaan van meet af aan op de schoolbanken niets anders had geleerd, dan dat de Vereenigde Staten het grootste, het machtigste en het rijkste land op aarde waren, dat nog nooit een oorlog had verloren en ook nooit zou verliezen. Dit geloof werd tegenwoordig op een harde proef gesteld. Als Amerikaan moest men er wel vast van overtuigd zijn, dat deze oorlog zou worden gewonnen, doch inwendig was men vertwijfeld en verontrust. Over het geheel genomen wilde het Amerikaansche volk nog steeds niet inzien, dat het bij dezen oorlog om zijn eigen lot ging. Zelfs de dramatische rapporten van Mac Arthur, zelfs de dood en verderf brengende onderzeeërs voor de Amerikaansche kust en zelfs het sneuvelen van zooden dit besef niet te voorschijn kunnen roepen. Dit volslagen wanbegrip van den kant van het Noord-Amerikaansche volk kon het land dezen oorlog doen verliezen, want alleen door algeheele inspanning kon men hopen dezen oorlog te winnen.

De bloem der natie had zich op 10 Mei kustwaarts begeven teneinde de Vereenigde Geallieerde Vloten op uitbundige wijze te verwelkomen. Helaas bleven de bevrijders uit, omdat zij andere bezigheden hadden. Wij hebben evenwel uit betrouwbare bron vernomen, dat de volgende landing op 30 Juni zal plaats hebben.

WAAR ZITTEN ONZE VIJANDEN?

OVER de verbreiding der joden zijn geen nauwkeurige gegevens te verkrijgen, aangezien er in geen land, met uitzondering van Duitschland, ambtelijk materiaal omtrent de afstamming op grond van het bloed ter beschikking staat. In de meeste Europeesche landen is echter het aantal „geloofsjoden" d.w.z. zij, die den joodschen godsdienst belijden, bekend. Bovendien bestaan er schattingen van joodschen en niet-joodschen kant.

Volgens deze schattingen voor 1937 (voor het Duitsche Rijk volkstelling 1939) leefden er in de wereld rond 17 millioen geloofsjoden (0.8 pct der bevolking der aarde). Daarvan kwamen op Europa 10 millioen of 60 pct en op Amerika 5 millioen of 30 pct. In 1880 leefden er nog meer dan 88 pct aller joden in Europa en slechts 3 pct in Amerika.

In de Europeesche landen zelf is de verbreiding der joden tamelijk ongelijkmatig. In het Oosten bevindt zich de sterkste opeenhooping. In een door de steden Riga, Weenen, Boekarest, Rostof begrensden vierhoek leeft bijna de helft aller joden der aarde. Zij huizen vooral in de steden van het vroegere Polen, verder in de steden van Litauen, Wit-Roethenië, Roemenië, Hongarije, Slowakije, de Oekraine en de Krim. Warschau met meer dan 350.000 joden, d. i. 30 pct der totale bevolking der stad, is de grootste Europeesche jodenstad; zij wordt alleen nog maar overtroffen door New-York. Het vroegere Lodz, nu Litzmannstadt, had 200.000 joden (34 pct der in deze stad levende bevolking) en was derhalve op vier na de grootste Europeesche jodenstad na Warschau, Londen en Boedapest. Behalve Parijs hebben ook nog Odessa, Kijef, Moskou en Lemberg meer dan 100.000 joodsche inwoners, d. i. resp. 27.6 en 32 pct van de in aanmerking komende stadsbevolking.

Wanneer Londen met het absolute aantal van 234.000 joden op de tweede plaats der Europeesche jodensteden staat, dan maakt zulks t. o. v. de totale bevolking toch slechts nauwelijks 3 pct uit. Een tweede joodsch dichtheidsgebied bestaat er in Engeland, waar nog Leeds en Manchester een naar verhouding groote joodsche bevolking hebben. Verder in Frankrijk (in hoofdzaak Parijs met 175.000 joden = 6 pct der stadsbevolking), België (Antwerpen), Holland, (Amsterdam), het Rijn- en Roergebied opwaarts tot Zwitserland (Zürich).

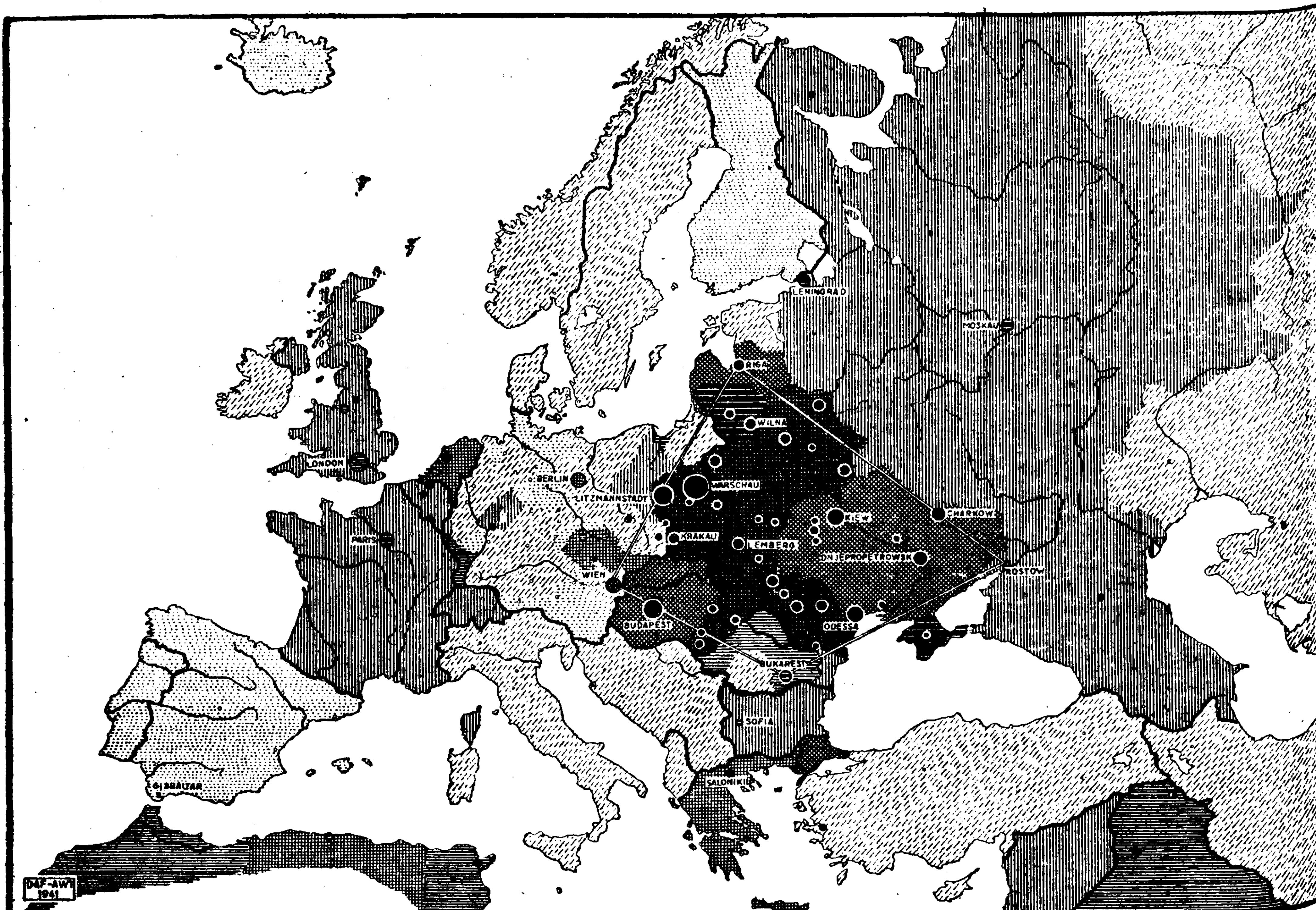
Zoover de zône in het Duitsche Rijk ligt, is hier zeer veel veranderd. Overal in het Duitsche Rijk is het aandeel der joden aan het totale bevolkingscijfer van 0.8 pct in 1933 tot 0.4 pct in 1939 teruggeloopen. Het sterkste is tegenwoordig nog het aandeel der joden aan het totale bevolkingscijfer in de groote steden en wel Weenen (91.000 of 5 pct), Berlijn (83.000 of rond 2 pct), Frankfort a. d. M. (14.500 of 2.6 pct), Breslau (11.000 of 1.8 pct), Hamburg (10.000 of 0.6 pct), Keulen (8.500 of 1.1 pct) en München (5000 of 0.6 pct), verder in de nieuw bij Duitschland gekomen oostgebieden, in den Elzas, in Lotharingen en in het Protectoraat.

Een derde dichtheidszone loopt langs de Middellandsche Zee. Zij ligt evenwel, met uitzondering van Gibraltar, Griekenland en Europeesch Turkije, buiten Europa. Ingevolge de sterke emigratiebeweging van het joodsche ras is er in Amerika een vierde joodsche centrum ontstaan. In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika leven 4.5 milloen joden, daarvan alleen 2.5 millioen (of 23 pct van het bevolkingscijfer der stad) in New-York, hetwelk daardoor het middelpunt van het wereldjodendom geworden is, terwijl zich in het Mandaatsgebied Palestina slechts 400.000 joden hebben gehuisvest.

VERBREIDING DER JODEN IN EUROPA VOOR DEN OORLOG

Land (gebied zooals het was in 1937/38)	Berekend of geschat aantal joden			afwijkende schattingen volgens andere bronnen in 1000-tallen
	in 1000-tallen	in procenten		
		v. h. bevolkingscijfer v. h. betreffende land	v. h. totaal aantal joden	
Totaal	17.015	0,80	100	—
Daarvan:				
Europa:	10.270	1,95	60,4	—
Het Duitsche Rijk[1])	620	0,83	3,7	331
België	80	0,96	0,5	—
Bulgarije	50	0,80	0,3	—
Denemarken	6	0,16	0,0	7,2
Estland	4.5	0,40	0,0	17
Finland	1.8	0,05	0,0	7
Frankrijk	280	0,67	1.6	1.-00
Griekenland	90	1.06	0,5	—
Groot-Brittannië	340	0,72	2.0	—
Hongarije	450	5.01	2.6	—
Italië	52	0.12	0,3	—
Ierland	5	0,17	0,0	—
Joegoslavië	75	0,49	0,4	—
Letland	96	4,89	0,6	—
Litauen	175	7,37	1.0	—
Nederland	135	1,58	0,8	—
Noorwegen	3,5	0,12	0.0	—
Polen	3.300	9,64	19,4	—
Portugal	5	0,07	0,0	—
Roemenië	1.050	5,41	6,2	2.034
Sovjet Rusland (het Europeesche deel)	2.950	2.22	17,3	—
Spanje	5	0,02	0,0	—
Tsjecho-Slowakije	385	2,54	2,3	—
Turkije	60	4,74	0,4	—
Zweden	6.5	0.10	0,0	30
Zwitserland	24	0,59	0,1	—
Azië	939	0,08	5,5	—
Afrika	666	0,44	3,9	—
Amerika	5.110	1,92	30,0	—
Australië	30	0,28	0,2	—

1) Het Duitsche Rijk 1939: 331.000 joden of 0,42 pct. van het Duitsche bevolkingscijfer (1,95 pct. aller joden).

onder 0,1 pct. | 0,1 tot onder 0,5 pct. | 0.5 tot onder 1 pct. | 1 tot onder 2 pct. | 2 tot onder 4 pct | 4 tot onder 6 pct. | 6 tot onder 8 pct. | 8 tot onder 10 pct. | 10 pct. en daarboven

Het aandeel der joden aan het totale bevolkingscijfer

20.000 tot 30.000 | 30.000 tot 50.000 | 50.000 tot 100.000 | 100.000 tot 200.000 | 200.000 tot 300.000 | 300.000 tot 400.000 | overige groote steden

Steden met . . . . . . joden

In den aangeduiden vierhoek wonen bijna de helft aller joden der aarde

Engelands innerlijke zwakheid

WAT ook val', trouw staat pal!".... Met een aanhankelijkheid, welke welhaast aandoenlijk genoemd mag worden, blijven zij, die eenmaal op het Britsche paard gewed hebben, alle tegenslagen, alle nederlagen ten spijt, hun onschokbaar geloof in een uiteindelijke Engelsche overwinning behouden. „De rijkdom, de macht en daarmede ook de kracht van dit imperium is," aldus redeneeren zij, „zoo geweldig groot, dat, hoe zwaar de verliezen, welke tot dusver geleden zijn, ook wegen, Engeland zal tenslotte overwinnen."

Zij, die zoo denken, hebben dit onverwoestbare geloof te danken aan de Engelsche propaganda, die na een arbeid van tientallen van jaren, dit resultaat wist te bereiken. Want niet alleen slaagde een zorgvuldig opgezette en nauwkeurig onderhouden reclamecampagne erin, een groot deel van de wereld van voor den oorlog te overtuigen van de superioriteit van het Britsche fabricaat boven dat van alle andere landen — en in het bijzonder van Duitschland —, naast deze propaganda in economischen zin, zorgde de Engelsche diplomatie er o. m. voor, dat overal in de wereld het geloof aan de eeuwigheid en de onverwoestbaarheid van Engelands grootheid en rijkdom ongeschokt bleef voortbestaan.

In werkelijkheid bereikte Engeland reeds tegen het einde van de negentiende eeuw zijn politiek en economische hoogtepunt. Na een periode van weergaloozen opgang, een top en vervolgens een aanvankelijk langzaam, doch later steeds in snelheid toenemend afglijden naar de diepte van het verval. Engelands opgang in de geschiedenis laat zich, wanneer wij niet ingaan op de propagandistische voorstellingen, welke het laten voorkomen, alsof het land als wereldrijk reeds sedert vele eeuwen heeft bestaan, binnen de begrenzing van twee jaartallen, 1783 en 1897, samenvatten. Het eerste: 1783, het jaar waarin Engeland zijn Noord-Amerikaansche koloniën verloor en waarin het een impuls tot vernieuwde krachtsinspanning vond. Als tweede jaartal: 1897, het jaar waarin koningin Victoria haar diamanten regeeringsjubileum vierde. 1783—1897: Engelands gouden eeuw.

Engeland bleef, als gevolg van zijn geografische, insulaire ligging, gedeeltelijk als gevolg van andere oorzaken, welke hier niet ter zake zijn, gespaard voor een directe aanraking met de Fransche revolutie met zijn geestelijke en sociale ontreddering. Gelijk ook het Napoleontische tijdperk op dit land niet dien invloed uitoefende, die op het geheele Europeesche vasteland, tot diep in Rusland toe, viel te bemerken. Het gevolg was dan ook, dat op een oogenblik, dat de overige landen, door revolutie en oorlog verzwakt, de handen vol hadden aan de beheersching van binnenlandsche problemen, die telkens weer de in dat tijdperk nog zoo brooze nationale eenheid dreigden te verbreken, een ongeschokt en ongedeerd Engeland gereed stond om zijn slag te slaan. Daarna heeft Engeland gedurende een eeuw zijn machtspositie in de wereld, voor het grootste deel op kosten van het Europeesche continent, dat door de „Balance of power"-diplomatie in voortdurende onrust en oneenigheid werd gehouden, niet slechts kunnen handhaven, doch zeer en zeer belangrijk kunnen uitbreiden.

ZOO was dan omstreeks 1900 Engeland niet slechts uitgegroeid tot den machtigsten industriestaat ter wereld, maar tezelfdertijd oefende het controle op den wereldhandel van nagenoeg alle belangrijke grondstoffen en stapelproducten. Daarenboven trad het op als bankier, hiermede steeds meer landen met gouden koorden aan zich bindend.

Den prijs voor deze ontwikkeling heeft Engeland gedeeltelijk door andere landen, voor een deel door zijn koloniën en dominions, kunnen laten betalen. Een deel echter — en naar thans meer en meer duidelijk wordt — een zeer belangrijk deel heeft het toch zelf voor zijn rekening moeten nemen. Waarbij blijkt, dat, en de ruim veertig jaren, die na 1837 volgden, leverden reeds het bewijs, deze prijs hoog, en zeer waarschijnlijk te hoog is geweest.

Aan de industrieele ontwikkeling tot een zoodanige hoogte, dat niet slechts het eiland zelf, doch ook nog een groot deel van de overige wereld van Engelsche fabricaten kon worden voorzien, heeft het, de belangen dienende van een kleine, doch zeer rijke en invloedrijke groep — de plutocratie! — de interessen van ongeveer 70 pct van de totale bevolking opgeofferd. Want niet alleen werd door dezelfde oorzaken, die ook elders in de wereld vielen waar te nemen — met dit verschil, dat zulks in Engeland in nog veel sterker mate tot uiting kwam — de landelijke bevolking door de stad aangetrokken, ook de zelfstandige positie der handwerkslieden, die steeds minder in staat bleven de genadelooze concurrentie van het goedkoopere massafabricaat vol te houden, ging verloren. Terwijl aldus belangrijke bestanddeelen van de Engelsche volkshuishouding werden prijsgegeven aan den ondergang, ontwikkelde zich daarentegen een groote massa van bezitlooze industriearbeiders, die zich op allerlei wijze hun rechtmatig aandeel in de winst der door hun handen vervaardigde producten trachtten te verschaffen.

Daarnaast voltrok zich binnen de kleine groep der kapitalistische belanghebbenden een belangrijke verandering. Want lag aanvankelijk het zwaartepunt dezer belangengroep in hoofdzaak bij de productie, meer en meer werden de winsten die met deze productie werden verkregen, niet meer in de bedrijven belegd, doch verzameld in kapitalen, tegen rente uitgeleend. Men ontdeed zich van de lasten van het produceeren, doch volstond met het uitleenen tegen een bepaalde rente, waardoor de inkomsten mogelijk iets geringer, het leven zooveel aangenamer werd. Het ondernemersideaal moest wijken voor het rentenierskideaal.

Wel waren er, reeds in de vorige eeuw, Engelschen geweest, die waarschuwende stemmen lieten hooren en die wezen op de zeer groote gevaren, verbonden aan deze, oogenschijnlijk zoo winstgevende en gevaarlooze economische politiek. Zij bleven echter onbeluisterd, daar zij indruischten tegen de directe belangen der invloedrijke liberaal-kapitalistische kringen. In hoofdzaak waren het figuren uit den landbouw, die echter de middelen misten de noodzakelijke invloed te verwerven, omdat, ook toen al, de pers zich in handen eener kapitalistisch denkende plutocratie bevond. Ook hier gold het recht van den sterkste. Waarbij de landbouw den ongelijken strijd tegen industrie en groot-kapitaal wel moest opgeven. In de liberale denkwijze vormt namelijk het loon de sluitpost in de berekening van den kostprijs. Hoe lager loonen, hoe grooter winsten, geldt aldaar als hoogste wijsheid. Dat juist in Engeland deze dwaze theorie zich zoo langen tijd kon handhaven en zelfs tot op den dag van vandaag haar zeggenschap goeddeels kon blijven behouden, vloeit voort uit het feit, dat dit land in hoofdzaak werkt voor buitenlandsche markten. Zou het voornaamste afzetgebied binnen de grenzen hebben gelegen, dan zou natuurlijk de koopkracht van het eigen volk, welke factor thans min of meer kon worden verwaarloosd, een veel grooter gewicht in de schaal geworpen hebben.

LAGE loonen, zoover begreep men ook wel, konden slechts betaald worden indien ook de kosten van het levensonderhoud voor den industrie-arbeider, voor den „werkenden stand" in het algemeen, laag bleven. Een onontbeerlijke voorwaarde daartoe was de lage prijs van de voornaamste levensmiddelen, waarbij de graanprijs min of meer werd aangehouden als de maatstaf van het loon, dat de industrie zijn arbeiders moest betalen. En omdat het nu, een gelijk verschijnsel viel trouwens ook in ons land waar te nemen, goedkooper uitkwam overzeesche landbouwproducten te importeeren, werd de binnenlandsche landbouw, die mede als gevolg van de ongezonde verhouding, die gegroeid was tusschen de stads- en de landelijke bevolking, in de hoogste mate verwaarloosd. In hoeverre Engeland daarbij afhankelijk was geworden van buitenlandsche invoeren blijkt uit het feit, dat in de onmiddellijk aan dezen oorlog voorafgaande jaren, ca. 70 pct van de totale jaarlijksche consumptie moest worden ingevoerd. Een bedenkelijke afhankelijkheid voor een zichzelf onafhankelijk noemend land. Want al mag dan ook zeker worden aangenomen, dat aanzienlijke, reeds voor den oorlog speciaal voor dit doel gevormde voorraden, dit groote verschil tusschen productie en verbruik gedurende een zekeren tijd zullen kunnen overbruggen, nu de schepen, die het Engelsche eiland moeten voorzien van al die goederen, welke noodzakelijk zijn om het leven en vooral het bedrijfsleven op peil te houden en voor ineenstorting te behoeden, in steeds toenemende mate het slachtoffer worden van de torpedo's en bommen der Duitsche strijdkrachten, zal ook hier de zwakte van Engeland zich eens in haar vollen omvang openbaren.

De achteruitgang der landbouwbevolking, waarnaast de toenemende zelfgenoegzaamheid van dat deel der Engelsche bevolking, dat meende te kunnen volstaan met te leven van de renten der kapitalen, vergaard door een voorgeslacht, kwam niet in de laatste plaats tot uiting in een terugval van het geboortecijfer. Nog omstreeks het jaar 1850 bedroeg het geboorte-overschot nog circa 15 per duizend en per jaar, thans, nog geen volle eeuw later, is dit cijfer reeds tot drie verminderd, terwijl geen teekenen erop wijzen, dat deze daling eindelijk tot staan is gekomen. En dit, terwijl toch ook in Engeland, als gevolg van de ontwikkeling der medische wetenschap, het sterftecijfer in belangrijke mate is gedaald. Eens was Engeland ook een kinderrijk land. Maar ook hier knaagt een worm aan de fundamenten, waarop het Britsche wereldrijk rust.

Deze oorzaken zullen dan ook uiteindelijk den ondergang van het eens zoo machtige imperium beteekenen. Een ondergang, waarvoor geen bondgenooten het zullen kunnen behoeden. Engeland zondigde tegen de natuur der dingen; de natuur wreekt zich — rechtvaardig, doch onverbiddelijk!

Verregaand onbeschaamde hetze van christelijke preektijgers en opvoeders

Wanneer wordt er grondige schoonmaak gehouden in de onderwijswereld?

Bij de jaarwisseling voelde „De Christelijke Onderwijzer" zich onzeker en onwennig: duister was de toekomst van het nieuwe jaar. Had Max Blokzijl niet gezegd, dat dit jaar wel eens zeer ingrijpende maatregelen op onderwijsgebied zou kunnen brengen? Maar dan toont het blad meteen zijn grooten moed, den gróóten moed van den kleinen jongen, die in het duister voor het duister niet bang is en laat het zijn bijbelsch klaroenen bazuingeschal weergalmen: „Wie echter de christelijke vrijheid der scholen aantast, die doet iets, dat onvermijdelijk op een fiasco zou uitloopen!" Ziezoo, die zit!

Op de vergadering van het Onderwijzend Personeel aan Prot.-Christelijke Kweekscholen heeft men er indertijd openlijk zijn diep leedwezen over uitgesproken, dat één der vereenigingsscholen gesloten werd en verscheidene collega's aan den kant kwamen te staan! Dat deed men inplaats van te juichen over het feit, dat slechts één dezer vele scholen, wier felle anti-geest Jan en alleman bekend is, de verdiende straf kreeg! Men weeklaagde op die vergadering ook om de vrienden, die reeds meer dan een half jaar bij de vloeden van Babylon in de ballingschap vertoefden. Uw vrienden, waarde klaagmuurvereerders, zullen het er wel naar gemaakt hebben! Maar ook aan de lankmoedigheid zijn ten slotte grenzen! Troost u ondertusschen vrijelijk met de gedachte, dat het licht (het joodsch-christelijk-engelsche oranjekleurige licht) in de duisternis (de nationaal-socialistische) schijnt. Ook voor u breekt mogelijk de dag nog aan, dat gij verre uit deze „duisternis" verlost in het volle deze duisternis" verlost in het volle „licht" langs de bekende vloeden moogt verwijlen. Daar kunt gij dan ongestoord peinzen met „De School met den Bijbel" (een Novembernummer), dat gij „voorspoed gekend en weelde genoten" (hebt) en met dit blad de droeve vraag stellen: „Hebben we daardoor meer en meer aan onze roeping beantwoord?" Is me dat ook een rhetorische vraag, nietwaar? Misschien dringt het dan nog wel tot u door, zooals het ook wellicht eens ooit tot uw katholieke „broeders" — broeders in den Heer, niet echt — zal doordringen, dat God wel eens onderscheid zou kunnen maken tusschen christelijk onderwijs en onderwijs aan christenen, wel eens het eerste zou kunnen veroordeelen en het tweede er voor in de plaats stellen en, wat veel erger is, onder de auspiciën van die ennesbeejers plaatsen! In elk geval doet God niet altijd wat de mensch wil, zelfs al heeft die mensch zich tot Zijn lijfeigen dienaar verklaard.

Moogt gijlieden aan de oeveren dezer vloeden dan ook treuren over de „godsdienstvervolging", die gij niet alleen zelf onketent door verregaande wandaden, maar die gij zelf eveneens bedrijft, wanneer gij weigert om op de openbare school les te geven in godsdienstleer, uit vrees de bijzondere scholen te benadeelen! Hier gaat het belang van den koopman in godsdienst dus boven dat van den godsdienst zelf! Het blad „Volksonderwijs" (Jan.-nummer) roept deze dominees dan ook verontwaardigd terug van de dwalingen huns weegs. Met reden! Met reden!

De vele geschikten niet te na gesproken, dient gezegd te worden, dat een zeer bekwaam man als Prof. Dr. J. H. Bavinck, blijkbaar gediplomeerd in de venijnspuwkunde, zeer zeker voor een langdurig verblijf aan de oeveren van Babylons stroomen rijp is. Volgens krantenberichten heeft hij op den laatsten Gooischen Schooldag voor het christelijk onderwijs verklaard, dat het christelijk onderwijs slechts ingesteld is om God te dienen (juist professor! dus niet om den mensch „weelde en overdaad" te bezorgen!) en daarom, ook in onzen (d.i. Nazi-tijd) tot welzijn van Hem (niet van ons natuurlijk!) moet gehandhaafd worden. Nu zijn we al heel wat gewoon en daar kijken wij niet vreemd meer van op. Dat overkomt ons wel, eerlijk gezegd, als we lezen, dat de professor-redenaar het begrip „volksch" niet alleen een echt „heidensch" begrip heeft genoemd, maar het ook terugvoert tot den tijd van een „voormalige religieuze gemeenschap", waarin men „de groote geesten der voorouders" aanbad. Daarmee kregen dus die vervloekte nationaalsocialisten, die moderne heidenen, van hetzelfde laken een pak als de katholieken, die al eeuwen moeten vernemen, dat zij Maria aanbidden. Kan hooggeleerde in de heiden- en aanbidkunde nu werkelijk geen aanspraak op babylonisch verlof maken, te meer wijl kisten vol lectuur over het oude Germanendom gratis te zijner beschikking staan? Wat het begrip „volksch" betreft, waarmee kooplui in religie en aanverwante zaken zoo gaarne sollen, kunnen ook wij hem in alle bescheidenheid voorlichten, daar dit bescheiden woordje niets anders beteekent dan wat overeenkomt met den aard van het volk en de kenmerken van bloed en bodem heeft (de laatste niet weggoochelen, mijne bijbelsche vrienden, die ook moeten bedenken, dat bloed iets natuurlijks is, niet iets bovennatuurlijks).

Door A. Janse, die in zijn „Heemkunde" (nummer van de Bibliotheek voor Bijbelsche Opvoedkunde) weerzinwekkend met de bloed- en rasidee solt, moge de professor dan vergezeld worden. Het weekblad der ϟϟ in Nederland heeft reeds dit boek met den prix van preektijgers-heemkunde gekroond, maar de eminente schrijver verdient meer. (Heeft de lezer ook reeds van Roomsche Heemkunde, die hemelkunde werd, gehoord en van de Heemkunde voor „joden en bolsjewieken" van den „neutralen" Heer C. Wilkeshuis, het Bondslid?)

De professor is overigens zelf ook zeer bedreven in het rassenvraagstuk, zooals op de j.l. vergadering van De Unie, een School met den Bijbel, bleek. Blijkens een verslag in De Standaard van 8 April heeft hij bij die gelegenheid over de „onvergankelijke waarden" gesproken, die natuurlijk de Bijbelsche zijn (dat nationaal-socialisme zal natuurlijk vergaan). De christen kent deze waarden en verkeert daardoor te midden van al het beweeg van deze dagen (die „Beweging" toch ook) in een uitzonderlijk gunstige positie (die dolende en dwalende revolutionnairen echter. . . .!) Het christendom is immers volgens gebruikelijke voorstelling een geneesmiddel voor alle kwalen! Ook toont professor zijn deskundigheid als bloedspecialist. Deze bijbelsche internist gewaagt van de groote, bijbelsche verbondenheid der menschen „uit éénen bloede". Dit „bijbelsch" bloed is echter nog geen „goddelijk" bloed! Al zouden alle rassen en individuen met bijbelschen geest doordrenkt worden, dan is het bloed daardoor nog den, dan is het bloed daardoor nog niet bijbelsch geworden. De doornatte jas is en blijft een jas; hij wordt geen regen of water. Zoo stelt hooggeleerde feitelijk ras tegenover ras, bijbelsche verbondenheid tegenover volksche verbondenheid. Zoo maakt men zich van deze nieuwe begrippen geraffineerd meester, om ze uit te buiten, om te buigen, te vertroebelen en pasklaar voor eigen „bijbelsch" gebruik te maken! Zoo bezweert men het „gevaar", meent men in zijn traditioneele democratische en academische domheid!

Bavinck heeft ook nog het woord gevoerd op een „christelijke" vergadering te Utrecht (een vergadering van zich noemende christenen althans). Vermoedelijk is dit de vergadering van het Hoofdbestuur van de Ver. van Chr. Onderwijzers geweest. Het Christelijk Schoolblad Onze Vacatures van 16 April deelt mede, dat de (alleszeggende) titel van het openingswoord van den voorzitter was.... in isolement voorharden! Terwijl het thans vóór alles noodig is, dat ons volk één wordt, houden deze misdadige kliekgeesten aldus in stug verzet het heil van de gemeenschap tegen. Hun vrijheidseisch, hun prat gaan op en voorharden in het isolement zijn erger dan onverdraagzaam: zij zijn in de huidige omstandigheden, in den gigantischen strijd, waarin bestaving en christendom op het spel staan, werkelijk misdadig te noemen. De straf volgt echter op de misdaad.

Gevaarlijke Roomsche onderwijs-aspiraties

Het drijven der zwarte reactie

Onder dezen titel heeft Tenax in „De Nieuwe d.w.z. oude Eeuw" van 26 Maart een politiek-katholiek artikel geschreven. Tenax is inderdaad conform zijn pseudoniem een „vast-houdende", bij het oude zwerende gouden kruisjesdrager, die hier zingt op de wijze van „dat we toffe jongens zijn, dat willen we weten." Hij moet echter oppassen, dat hij met zijn vasthouderigheid niet gaat kleven aan den stoel, waarop hij is gaan zitten. Hij voelde zich aangetrokken tot een schoolverordening van de Staten van Zeeland uit het jaar 1582! Een „oude" liefde dus!

Zoo is Tenax verliefd op art. 1 dezer ordonnantie, dat in modern Nederlandsch zou luiden: „Evenals de mensch voornamelijk daartoe geboren en in de wereld geplaatst is, dat hij God zijn Schepper geheel leert kennen, eeren, dienen en vreezen, zoo behoort het ook, dat de jeugd hiertoe vooral en niet alleen in kunsten, die voor dit leven dienstig zijn, van jongsaf onderwezen worde." Hier klinkt inderdaad de streng-belijdende toon van de Calvinistische overheidsschool der 16e en 17e eeuw! Het is echter katholieke drijverij, wanneer Tenax hieruit concludeert, dat aan dat goddelijke al het andere „ondergeschikt" was en dus daardoor in de verdrukking kwam. Dat de opvoeding tot godsdienstig mensch „ver uitgaat" boven het onderwijs in kunsten en wetenschappen, is eveneens vastkleverige inlegkunde, die niet harmonieert met de woorden „vooral en niet alleen" uit art. 1 (zie bov.). Ik wil echter dit alles in het midden laten — deze latuis hos-conclusies, om een term van de tristoteliaansch-Thomistische logica te gebruiken — omdat ik veel ernstiger bezwaren heb. Terwijl in onzen tijd het politieke christendom van Roomschen en Calvinisten de openbare school allengs heeft verdrongen of zich zelfs hier en daar gewoon van haar meester heeft gemaakt(de zg. omzetting) was in genoemde eeuwen de verhouding van meester en dienaar precies omgekeerd. Toen diende de godsdienst voor de overheid als machtsmiddel: Er is dus een essentieel verschil tusschen den ouden tijd en den onzen. Terwijl thans de Staat de subsidies voor het bijzonder onderwijs moet opbrengen en de bijzondere schoolpaleizen moest bouwen, hetgeen zijn budget op bijzondere wijze vergroot, gebeurde oudtijds niet van dat alles. Sinds den opstand tegen het Roomsche Spanje, was de hervormde godsdienst hoe langer hoe meer staatsgodsdienst geworden. Het werd 's lands belang geacht, dat de jeugd een nationale opvoeding kreeg, van welke het Calvinisme een wezenlijk bestanddeel uitmaakte. Zooals men in den tijd der Romeinsche keizers geen goed Romein kon zijn, wanneer men niet wilde offeren aan den god-keizer; zooals in den Frankischen tijd aanhankelijkheid aan het heidendom en verzet tegen het Christendom als staatsgevaarlijke mentaliteit en activiteit werden beschouwd, zoo moest men na Alva's tijd goed Calvinist wezen om goed en opstandig Nederlander te zijn. De oude Romeinsche idee van den staatsgodsdienst en van het dienaarschap der dienaren Gods herleefde onder Karel den Groote niet alleen, maar stond ook op in het puritanisme van Knox en Cromwell en in de ordonnanties van gerefor-

meerde overheden in onze Republiek. Hier staat caesarpapisme tegenover hedendaagsch papocaesarisme. Het is waar, na den tijd der brandstapel-orgieën kwamen de Roomschen in den hoek te zitten, waarin er klappen vielen. In onzen tijd echter kregen de christelijken, doordat zij een politieken koehandel met de rooden, de kans om tot het offensief over te gaan en zij hebben die gretig waargenomen. Via de school werden er jaarlijks verscheidene millioenen in de geestelijke wacht van pastorie en klooster gesleept. Zij plukten de bijzondere schoolvruchten als Mercurius de rijpe vruchten op Botticelli's Primavera. De pastoor werd het werkelijk schoolhoofd; het „hoofd" werd krijtjes-, schrift- en pennenuitdeeler. Menige twist, menige veete ontstond daardoor! Geestelijken werden inspecteurs! Sollicitaties moesten aan de pastorie gericht worden! En feitelijk is er nòg niet veel veranderd. In deze kringen benoemt men nog „onderhands", zonder of vóór officieele oproeping. Te Roermond, Sittard en Maastricht bleven ook na het wettelijk, maar niet uitgevoerd verbod geestelijken als directeuren aan (inmiddels is één gepensionneerd en zijn de beide anderen overleden.) Op leerlingen werd jacht gemaakt. Hier gold: hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Teekenend is in dit verband wat Het Ouderblad voor de Openbare School van Maart 1942 schrijft over het aftroggelen van leerlingen aan de Openbare school onder voorspiegeling van evacuatie in het verschiet door Roomsch-Katholieke geestelijkheid.

Waarom loopen er zooveel jonge menschen werkloos met de onderwijzersakte in hun zak rond? Schoolblad en Ouderblad, bekende onderwijsorganen, wijten het euvel aan de overbevolking der sectarische kweekscholen. Zonder zich te bekommeren of er later wel een plaats voor zou te vinden zijn, heeft men de kweekelingen maar opgenomen, als gold het handelsobjecten. Ook dit is „handel in godsdienst", in schoolgoddienst dan om met De Misthoorn te spreken. Wat staat het er fraai te prijken op gebrandschilderde ramen van pompeuze hallen met vorstelijke H. Hartbeelden: Gaat en onderwijst alle volkeren ... Daarmee bedoelde Christus echter onderwijs in christelijk leven en niet in Algebra, Fransch en Rekenen. Er is geen christelijke Algebra, enz. Ook was dat onderwijs niet bestemd om offers te vragen v o o r den onderwijzer, maar het vroeg offers v a n dezen. Er is geen bezwaar tegen een school met godsdienstonderwijs, maar wel tegen een politieke godsdienstschool.

Nu we Tenax kennen, kunnen we over een ander artikel van hem in De Nieuwe Eeuw, in die van 23 April n.l., kort zijn. Het heele artikel is niets anders dan één spitsvondige woordenkraam van beweringen om de opvoeding en het onderwijs der Roomsche jeugd in de handen der geestelijkheid te leggen en te houden. Quasi wordt opgekomen voor de rechten der ouders: wat tot hun rechten en plichten behoort, kunnen noch kerk noch school noch staat overnemen. (Dus niet alleen de nieuwe staat niet, maar zelfs de Kerk zelve niet!) Maar — en nu komt de aap uit de mouw! — God zou dat wel mogen en hij doet het ook, want hij heeft deze onaantastbare rechten verleend! Nu weten wij ondertusschen wel heel goed, dat Gods stem alleen maar door den mond dezer „geestelijken" klinkt en dat wat in zijn handen gelegd wordt, naar het heet, feitelijk in die van deze blanke zwarten terechtkomt, die niet aan politiek doen en uitsluitend Gods eer zoeken en niet den eigen geldbuidel.

De katholieke onderwijsorganen verschijnen niet meer, omdat zij zulks niet langer wenschten (dit geheel op eigen initiatief; de protestantsche verschijnen goeddeels nog) Nu is De Nieuwe Eeuw de spreekbuis der meest zwarte reactie op onderwijsgebied geworden. Deze oude „nieuwe" Eeuw, weekblad voor traditioneel politiek katholicisme, was er inderdaad het aangewezen blad voor. Maar Tenax en zijn „voorlichting" hebben we nu eens en vooral leeren kennen!

Met de voorlichting van dit weekblad der zwarte reactie is het precies zoo gesteld als met de voorlichting van het dagblad van dit negativisme: de fameuse De (oude) Tijd. Wil men specimina van valsche voorlichting, dan leze men de stukken van Lorenzo il Magnifico en Madame Bovary in dit blad. Het is magistraal tragi-comisch!

Opruiming Onder Oranje-Ornamenten!

In de gemeente Haren (Gr.) staat een gedenknaald, waarop de wapenen van de Oranjes en de Biesterfelds prijken. Nota bene het wapen van Vluchteling nr. 1 op een Nederlandsch monument! Dat deze symbolen onmiddellijk verwijderd moeten worden, spreekt vanzelf. De nieuwe tijd heeft geen herinneringen noodig aan een vorstenhuis, dat jarenlang zooveel aanhankelijkheid en trouw van het volk mocht ondervinden, maar dat bij het eerste gevaar op de vlucht sloeg! Weg met deze overblijfselen van een zwarten tijd!

Hier is een Jodenster gewenscht!

Op het Heereplein te Groningen troont in steen de heer Jozef Israëls, de joodsche kladschilder, die in democratisch-Nederland zoo verheerlijkt werd. Ook dit standbeeld moet verwijderd worden. Gelijk zoovele andere soortgelijke herinneringen, die wij niet waardeeren. Echter is hier nog een andere mogelijkheid, die wij naar voren willen brengen: Men kan dit standbeeld ook zeer geschikt met een Jodenster versiegeschikt met een Jodenster versieren. Wellicht ligt hier een terrein braak voor Groningsche nationaal-socialisten!

Eet mosselen bij VAN DER EIJKEN,
met bier of snaps; dan zal 't U blijken
dat het een „goden"-eten is.
De prijs is billijk — kom maar kijken
't wordt geserveerd als bij de rijken –
gewend als men dat van ons is.
Dus ga vandaag naar VAN DER EIJKEN
gij weet bij 't scheiden van geen wijken,
Als 't klokje van elf uur er is.

CAFÉ G. H. VAN DER EIJKEN
VIJZELSTRAAT 49 — TELEFOON 31208

Te Amsterdam, op 't Rembrandtsplein,
Kunt ge onder elkander zijn,
Maakt dus gebruik van onzen tip
En bezoekt allen **CAFÉ TRIP**
REMBRANDTSPLEIN 35, Tel. 37157

WIJ KOOPEN ALLE SOORTEN
OUD PAPIER
VAN DRUKKERIJEN, FABRIEKEN ENZ.
W E D. C. B E N D E R
RUSTENBURGERSTR. 34-38 - TELEF. 95061

EDUARD WESSING & ZOON
ASSURANTIEBEZORGERS
Rokin 88—90, Tel. 30760 en 47844
verzorgen op vakkundige wijze
AL UW VERZEKERINGEN
Individueele behartiging Uwer belangen

Zuigers
Wij fabriceeren (gieten)
zuigers voor iederen motor
Alle typen FORD met
olieveer onder de pen
N.V. Handel-Mij. Otto Müller
Kerkstraat 425-427, AMSTERDAM-C

De Verkeers Politie Gids
is het EENIGE politieorgaan, dat
naast vak-literatuur
blijken geeft
den NIEUWEN TIJD, die wordende
is, te verstaan.
Vraagt PROEFNUMMERS aan de
Administratie: Kerkstraat 375
Amsterdam-(C.) Telefoon 36471

Het adres voor onze archieven, afval-
papier, confectieafval en lompen, oude
metalen in elk kwantum is?
Gebr. THEUNIS
AMSTERDAM, Lijnbaansgracht 55-70
Telefoon 49326

N.V. JAN SPIERDIJK
Oudste adres voor
MEUBELEN
Groote Markt 20
hoek Luth. Burgwal
Tel. 11652 — DEN HAAG
SALON-, HUIS- EN
SLAAPKAMERS

Gebr. TH. & L. BOERS Mzn.
Geestbrugweg 22 - RIJSWIJK Z-H.
(Holland)
HANDELSMERK MB SEDERT 1889
Import, Engros,
Export, Aardappelen,
Groenten en Fruit
Telegr.: adres: Embee
Rijswijk (Z.H.)
Tel. Den Haag 118648
en 779130 - Delft 1253

MEUBELEN huis en haard
COMPLETE
WONINGINRICHTINGEN
GROOTE VOORRADEN
LAGE PRIJZEN
120 MODELKAMERS
HEERENGRACHT 500
VIJZELSTR 77 A'DAM
TEL. 31215

---

voor **KLAVARSKRIBO** muziek
MUZIEKHANDEL „CRESCENDO"
VRAAGT GRATIS PROEFLES
Bewindvoerder kam. P. SCHUURMAN
AMSTERDAM — WESTEINDE 10 — TELEF. 40439

TRANSPORT- EN AANNEMERSBEDRIJF **J. W. Arends & Co.**
belast zich tevens met alle voorkomende transporten voor de Wehrmacht
VELDHOVEN TELEFOON 423
Kantoor: Zeelsterstraat 101 — Telefoon 2734 — EINDHOVEN

MAISON VAN SANTEN
Bewindvoerster: E. Koot van Groningen
KALVERSTRAAT 160 - AMSTERDAM - TEL. 27895
DAMESKOUSEN - LINGERIE - PEIGNOIRS
RUIME KEUZE HUISHOUDGOEDEREN

„DE VOLKSCHE BOEKHANDEL"
KONINGINNEWEG 137 - AMSTERDAM-Z. - TELEF. 20196
BOEKEN — BROCHURES — TIJDSCHRIFTEN
KUNSTBOEKEN — DIVERSEN
SPECIAAL AANBEVOLEN:

Mijn Kamp	f 4.70
Voor Volk en Vaderland	„ 6.50
Wat is Heemkunde?	„ 1.90
Onsterfelijkheid. 40 eeuwen Germaansch denken	„ 2.90
De Valsche God	„ 3.50
Nathan Oppenheim	„ 3.50
Uit den Talmoed	„ 1.10
Ruiters voor Zuid-Afrika	„ 3.90

Uitgekomen in de „Westland Serie" à f 0.30 per deeltje
Oorsprong van ons Volk.
Joodsche Wereldpolitiek.
Volksche Cultureele Opbouw.
Machten achter Roosevelt.
Verder alle nat.-socialistische werken direct uit voorraad leverbaar.
Ruime sorteering in Nederlandsche en Duitsche romans.
GROOTE VOORRAAD JEUGDLITERATUUR!

Socrates Zegt:
Er is geen schooner kunst dan de redekunst, want het zijn de sprekers, die in tijden van verval het Volk weer opheffen en de dichters, schrijvers, schilders en andere kunstenaars inspireeren en aansporen tot nieuwe krachtsinspanning.

Zoo was het vroeger
Zoo is het ook nu.
Het zijn ook thans de sprekers, de menschen van den nieuwen geest, die de besten uit het Volk, grooten en kleinen, begeesteren en opwekken tot nieuwe krachtsinspanning.

Welsprekendheid
is de basis der mondelinge propaganda en elk idealist wordt een practisch spreker, een goed propagandist, indien hij zich de moeite getroost Donders' cursus te volgen. Bent U idealist? Blijf dan niet langer aan den kant staan, doch pak aan. Ons 30 blz. geïllustreerd prospectus fr. per post na storting van 22 ct. op postrekening 12.42.42 of inzending van 22 ct. aan postzegels bij
DONDERSSCHOOL, Laan van Meerdervoort 495, DEN HAAG

Koopt niet in Jodenzaken

CENTRALE
VERWARMINGSINSTALLATIES
Fa. G. Oostwald
Zijlvest 9—11, Telefoon 11067
Centrale verwarming
Lood- en zinkwerken — Sanitair

G A L E S L O O T N.V.
Lederhandel en Schoenmakerij
Vinkenstraat 7
Telefoon 18524 — UTRECHT

Wie Ratelbands brood eet
weet kwaliteit te waardeeren

Arnhemsche BRETELFABRIEK
„KANO"
KAN & Co. — TELEFOON 22120
ARNHEM

VERKOOPLOKAAL
ROERMONDTPL. 88 ARNHEM
TELEFOON 20628
T. Ganzenkolk
BEËEDIGD MAKELAAR
EN TAXATEUR

BEWERKT VRIENDEN EN KAMERADEN DOOR PROEFABONNEMENTEN OP „DE MISTHOORN"

Ondergeteekende

.... (Naam)

.... (Straat)

.... (Plaats)

zendt .... gulden
stort .... gulden
op giro 322600
voor een even groot aantal
proefabonnementen bestemd voor:

....

....

....

HOOG- BETON- WEGEN- **BOUW** AANNEMERSBEDRIJF **P. en J. REYNHOUDT**
GROND- EN HEIWERKEN
1e WETERINGDWARSSTR. 50 a, AMSTERDAM C., TEL. 40517
K 2745